

Poslovni dosežki v devetmesečnem obdobju

Zaostreni pogoji poslovanja, ki so posledica sprejetih interventnih ukrepov po 15. maju letos, ter postopno uvajanje ekonomskih zakonitosti, so v veliki meri vplivali na poslovne in finančne dosežke v devetmesečnem obdobju. Poleg tega pa je značilno, da je tretje trimesečje v proizvodnih in prodajnih dosežkih vedno slabše od drugih obdobji zaradi letnih dopustov, ki vplivajo na gospodarsko dinamiko. Ta vpliv je za nas deloma posreden, ker tudi naši partnerji zmanjšujejo proizvodnjo v času kolektivnih letnih dopustov. V teh mesecih pa se z manjšo proizvodnjo prilagajajo manjšemu povpraševanju na trgu.

Mesec julij je bil doslej eden najslabših v pogledu prodaje. Prodali smo samo 387 ton preje, v avgustu se je prodaja dvignila na 543 ton, in šele v septembru se je prodaja približala mesečni proizvodnji. V devetmesečnem obdobju smo v primerjavi z lanskim zmanjšali prodajo za 153 ton ali 3%.

Na zmanjšano prodajo so vplivali tudi drugi vzroki. Znižala so se naročila za sintetično prejo in OE prejo, povečalo pa se je povpraševanje po bombažni preji višjih števil. To se je odrazilo na proizvodno zmogljivost naših kapacitet, ki so podrejene določenemu asortimanu. Zaradi tega se je blagovna proizvodnja zmanjšala v primerjavi z lanko za 305 ton ali 3,3%. Proizvedli smo 5.524 ton preje, prodali pa 5.345 ton, zato so se zaloge na koncu devetega meseca povečale na 603

tone. Pomembno je, da je 90 odstotkov zalog preje take kvalitete, ki jo bomo prodali po tekočih prodajnih cenah.

Na inozemsko tržišče smo prodali 11% proizvodnje. Za prejo in odpadke smo iztržili 2.181.000 dolarjev (obračunano po tekočem tečaju). Plačilo za izvoženo prejo prihaja v dogovorjenih rokih.

Z velikimi težavami se srečujemo s plačilom za prodano prejo pri domačih kupcih. Kupci izvajajo velik pritisk za podaljševanje plačilnega roka. To pomeni, da moramo za določeno dobo kupce kreditirati kljub temu, da za te namene nimamo na razpolago lastnega denarja. V letošnjem letu je zamik plačila določen na 30 dni, pri nekaterih kupcih pa tudi nekoliko daljši. Zamik plačilnega

(Dalje na 2. strani)

V tej številki

- Nekaj podatkov o gibanju osebnih dohodkov
- Ali bomo uspeli
- Kako smo poslovali v Novigradu?
- Na zastavljena vprašanja je glavni direktor na zadnji seji delavskega sveta odgovoril:
- Tudi obratno vzdrževanje mora po poti razvoja
- Vsakodnevne pomanjkljivosti skozi objektiv
- Novi časi — novi materiali
- Nova vloga sindikata
- O beneficirani delovni dobi predic
- Inovacije
- O popisu — inventuri
- Interni telefonski imenik
- Termalno zdravljenje za naše delavce

Tone Seliškar:

V naročju domovine

Po dežju, snegu, blatu smo hodili,
skoz veter, burje in skoz sončni žar,
po licu bičal nas je mnog vihar,
sovražili povesod smo in ljubili.

Prenočevali smo v požgani vasi,
v kozolcih, bajtah, jamah in gozdech
in v grobnicah, ob vodah in poteh,
na rožnih tratah in zeleni jasi...

Povesod na zemlji, kamnu in na slami
je grel nas plamen njenega srca!
Povesod nas je ljubila, bila z nami,

in koder' nas skoz borbo pot pelja,
je z nami domovina, nismo sami!
V naročju njenem smo povesod doma.

SODELAVCEM IN UPOKOJENCEM ČESTITAMO
OB DNEVU REPUBLIKE, 29. NOVEMBRU

Poslovni dosežki v devetmesečnem obdobju

(Nadaljevanje s 1. strani)

roka pomeni, da pokrivajo kupci kupnino z menicami, zato se srečujemo še z dodatnim problemom, da nam vedno primanjkuje pravega denarja, ki ga rabimo za nakup surovine iz inozemstva ter plačilo prispevkov, davkov, anuitet in osebnih dohodkov. V zadnjih mesecih se dogaja, da popušča tudi finančna disciplina nekaterih naših kupcev, tako da ne spoštujejo finančnih pravil, po katerih morajo za vsak nakup pri katerem je rok plačila odložen, dosti-

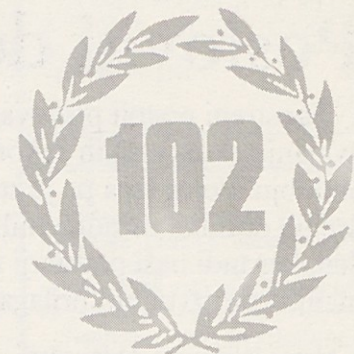
bra. Porabo vlaken smo tekoče obnavljali z novimi nakupi tako, da imamo na koncu devetmesečnega obdobja 2,1 milijon kg vlaken na zalogi. Zaloge surovine so vezale na koncu devetega meseca 11,5 milijarde obratnih sredstev. Vezava sredstev v zalogah izredno hitro narašča, kar je povezano z rastjo tečajev inozemskih valut. Samo v zadnjem trimesečju se je tečaj dolarja povečal za 41%, to pa se odraža tudi na stroške.

Velika vezava sredstev v zalo-

gah zahteva, da si moramo stalno izposojati tuje vire za kritje vedno večjih zalog. Na koncu devetih mesecev smo bili zadolženi za kratkoročne kredite 15,1 milijarde dinarjev.

To je izredno velika zadolžitev, vendar je krita z zalogami surovine, gotovih izdelkov in nedovršene proizvodnje. Negativna stran tolikšne zadolženosti se odraža na finančnem rezultatu in na likvidnosti, ker moramo za izposojeni denar plačevati velike vsote za obresti in revalorizacijo izposojenega kapitala. V devetih

mesecih smo plačali za obresti od kreditov in menične obresti 7 milijard dinarjev. Poleg obresti imamo še obračunane negativne tečajne razlike, ki jih moramo poravnati ob plačilu v tujino, ker koristi-

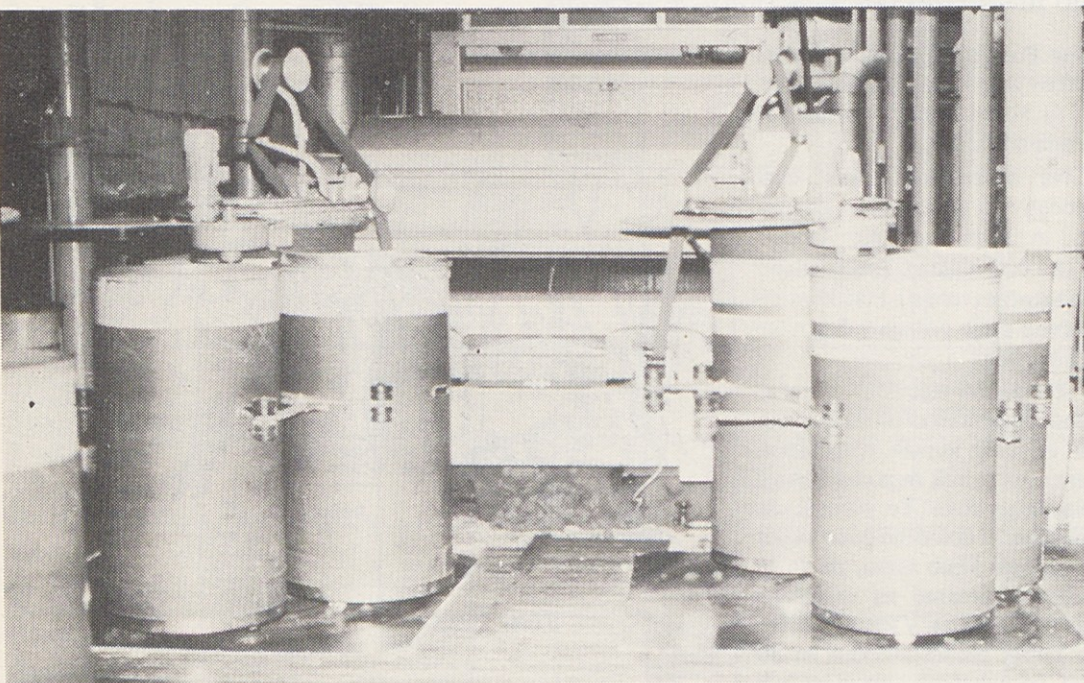
mo za uvoz reprodukcijskega materiala tudi kratkoročne inozemske kredite. V devetih mesecih smo obračunali za 3,3 milijarde dinarjev negativnih tečajnih razlik.

Vsi navedeni dejavniki so vplivali na poslovni rezultat delovne organizacije za devetmesečno obdobje.

Ustvarili smo 39,5 milijarde dinarjev celotnega prihodka, v primerjavi z lanskim letom je celotni prihodek večji za 170%. Glavnino prihodkov predstavljajo prihodki od prodane preje. Izvoz je v celotnem prihodku udeležen z 11,6%.

Razporeditev celotnega dohodka in struktura je naslednja (glej tabelo):

Andrej Kralj

viti dobavitelju menico v roku 15 dni.

Na dan 30. 9. 1988 nam kupci dolgujejo za prodano prejo 6,3 milijarde din. Do 15. oktobra nam je uspelo večino dolga izterjati tako, da je ostalo nepokrito le še 1,1 milijarda din. Podrobnejši pregled terjatev do kupcev nam kaže, da zaradi večanja prodajnih cen rastejo iz dneva v dan naše terjatve in da imamo dnevno vezano pri kupcih preko 6 milijard dinarjev. To je izredno veliko breme za našo delovno organizacijo, ker moramo za kreditiranje kupcev najemati kredite in zanje plačujemo tudi visoke obresti. Poleg kupnine za prejo nam kupci dolgujejo še 2 milijardi dinarjev za obračunane obresti. Kljub stalnim opominom plačujejo obresti z veliko zakasnitvijo.

Založenost z reprodukcijskim materialom je bila vseskozi do-

Razporeditev celotnega prihodka in struktura je naslednja:

	1987/IX		1988/IX	
— CELOTNI PRIHODEK	14.658.055	100,0	39.535.977	100,0
— materialni stroški	7.790.428	53,1	21.256.784	53,8
— amortizacija	932.735	6,4	2.714.104	6,9
— drugi poslovni stroški	1.091.566	7,5	3.052.326	7,7
— vrednost prodane surovine	253.028	1,7	556.941	1,4
— PORABLJENA SREDSTVA	10.067.757	68,7	27.580.155	69,8
— obveznosti iz dohodka	925.808	6,3	1.593.121	4,0
— obresti krite iz dohodka	180.883	1,2	2.157.677	5,5
— SKUPNE OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	1.106.691	7,6	3.750.798	9,5
— osebna in skupna poraba	3.083.201	21,0	7.726.791	19,5
— akumulacija	400.406	2,7	478.233	1,2

Nekaj podatkov o gibanju osebnih dohodkov

V spodnji tabeli vam prikazujem podatke o gibanju osebnih dohodkov oziroma številu delavcev razvrščenih v posamezne skupine, glede na dosežene čiste osebne dohodke za mesec september.

V tabeli so razvrščeni delavci, ki so imeli v septembru nad 160 do 200 plačanih delovnih ur (po metodologiji za izdelovanje obrazca Rad-1).

V prikazanih podatkih ni upoštevan del osebnih dohodkov, ki je bil izplačan kot akontacija OD za mesec oktober.

v din	Število delavcev
od 350.000 din do 400.000 din	—
od 400.001 din do 450.000 din	40
od 450.001 din do 500.000 din	51
od 500.001 din do 600.000 din	272
od 600.001 din do 700.000 din	285
od 700.001 din do 800.000 din	76
od 800.001 din do 900.000 din	25
od 900.001 din do 1.000.000 din	16
od 1.000.001 din do 1.100.000 din	3
od 1.100.001 din do 1.200.001 din	—
nad 1.200.001 din	7

Kako smo poslovali v Novigradu

Leto se je že prevesilo v drugo polovico, poletje in letovanje je za nami, potrebno bo pregledati finančne rezultate počitniških domov Predilnice Litija.

Prvi finančni rezultati poslovanja v počitniškem domu v Pine-ti so znani ob zaključku 9. mesečnega periodičnega obračuna.

Kot vsako leto so bile tudi v letošnjem letu cene penziona kalkulirane že v mesecu marcu. Pri planiranju cene penziona smo poskušali upoštevati vse predvidene podražitve do konca letne sezone. Takratna izračunana cena penziona je bila 17.000 din, s tem, da 10.000 din plača delavec, 7.000 din pa je regresa.

Po majskih ukrepih ZIS-a, hitrem porastu cen, zlasti prehranbenih artiklov, smo predvidevali, da planirana cena ne bo zdržala do konca avgusta. Kljub znanemu smo se odločili, da ostanejo prvotne cene. Predvidevali smo, da povprečna družina delavca ali upokojenca Predilnice ne bo zmogla plačati stroškov letovanja v počitniškem domu. Ob vsaki napovedani podražitvi osnovnih prehranbenih artiklov, je bil finančni izid počitniškega doma v Novigradu še bolj negotov. Vsem tem finančnim problemom so se pridružili še kadrovski. Da je bila mera polna se je pojavila v mesecu avgustu invazija insektov, za insekticide je bilo potrebno plačati dodatna, neplanirana sredstva.

Ob koncu sezone smo ugotovili, da smo kljub izrednim težavam, kar dobro poslovali in je finančen rezultat počitniškega doma pozitiven.

Helena Hiršel

Za mesec september je znašal:

— najnižji osebni dohodek	401.080 din
— najvišji osebni dohodek	1.756.720 din
— povprečni osebni dohodek	606.630 din

Po podatkih o rezultatih poslovanja tekstilne industrije Slovenije za prvo polletje (podatki za 9 mesecev še niso znani), smo bili glede višine izplačanega čistega osebnega dohodka na delavca med 84 organizacijami na 27. mestu, v letu 1987 pa na 28. mestu.

In kako bo z našimi osebnimi dohodki do konca leta? Spremenjeni zakon o začasni omejitvi razpolaganja z delom družbenih sredstev za bruto osebne dohodke sicer omogoča hitrejšo rast osebnih dohodkov, vendar pa jih je potrebno kriti z rezultati poslovanja, kot določa družbeni dogovor o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji. To pomeni, da bomo lahko povečali naše osebne dohodke le z doseganjem boljših rezultatov poslovanja, saj je potrebno le-te pokrивati dohodkovno in likvidnostno.

Ani Povše

Ali bomo uspeli?

Z majskimi ukrepi in s 17. in 18. sejo CK ZKJ se je začelo novo obdobje v novejši jugoslovanski državi, ki bo, če bo vse izvedeno tako kot je bilo rečeno, pripeljalo našo državo v (boljši) in stabilnejši položaj tako doma kot v svetu.

Zadnja seja jugoslovanskih komunistov je sprejela jasne usmeritve in naloge. Naštajmo nekatere:

- izvedene morajo biti vse tri reforme gospodarska, politična in reforma ZK

- mora se radikalno znižati stroške na vseh področjih

- izdelati se morajo programi socialne politike

- na vseh področjih kjer je potrebno, se morajo izvesti kadrovske spremembe.

Te na pogled zelo jasne naloge in usmeritve bodo v praksi natelele na velike odpore (kot že mnogokrat do sedaj), njihova izvedba bo zahtevala ogromno znanja in dela, vendar pa reforme morajo uspeli. Neuspeh bi zelo povečal že tako velika trenja v naši državi, obenem pa bi bil neuspeh tudi dokaz, da se naš ritem ni sposoben prilagajati zahtevam sedanjega časa oziroma zahtevam, ki jih pred nas postavlja moderna uspešna družba.

V naši delovni organizaciji je podobna situacija nastala z imenovanjem dosedanjega glavnega direktorja za vršilca dolžnosti te funkcije. Družbeno politične organizacije so se ob tem znašle v nekakšnem praznem prostoru, saj je bilo kot se je izkazalo do sedaj, vse grajeno (celotna politika) na zaupanju v glavnega direktorja.

Nastala kadrovska kriza nas je vse malo presenetila. Naša prva reakcija so bila vprašanja vodstvu naše DO, ki naj bi dala odgovor o našem sedanjem položaju, naših napakah in slabostih in kakšne so perspektive v naši prihodnosti.

V posebnem položaju se je tu znašla zveza komunistov v naši delovni organizaciji. V veliko večji meri kot druge DPO je ugotovila, da je brez prave dolgoročne zasnovane politike in stališč v zvezi z položajem DO, njenim razvojem in obstojem v bodočnosti. Prav tako ZK nima izdelanih odnosov do vodstva delovne organizacije (njegova glavna naloga je zagotavljanje uspešnega poslovanja v sedanjosti in bodočnosti ustvarjanje čim večjega dobička) in ostalih delavcev DO, katerih glavni interesi so zadovoljstvo pri delu, dobri medsebojni odnosi in seveda osebni dohodek primeren za dobro opravljeno delo.

Prvi sestanki osnovnih organizacij ZK in ostalih DPO so pokazali, da se delavci zavedajo zapletenosti in občutljivosti sedanja časa, prav tako pa so pripravljeni sprejeti vse ukrepe, ki nas bodo pripeljale k našem cilju — modernem podjetju, ki se bo sposobno prilagajati zunanji vplivom (trgu, itd.) in tako dosegati največje možne dobičke.

Cilj je jasen!

Stane Črne

Na zastavljena vprašanja je glavni direktor

Zakaj se ne dosejajo cilji, ki so bili zastavljeni z investicijskim programom in kdo je odgovoren za to?

Z našim investicijskim programom smo jasno opredelili cilje

— izboljšanje kvalitete (z obstoječo strojno tehnologijo ne bi mogli zadosti ti zahtevam po kvaliteti tako na domačem kot tujem trgu; v kolikor v investiciji ne bi šli, bi bil vprašljiv obstoj Predilnice Litija danes)

— boljše izkoriščanje surovin (optimalno izkoristiti vse odpadke, ki nastanejo v procesu proizvodnje — ta cilj je bil dosežen, saj je bil RANDMAN pred investicijo 90%, sedaj je 94,9%, kar pomeni, da smo izkoristek surovin izboljšali za 5%)

— razširitev asortimana naše preje (vgraditev 9. linije za sintetiko, s tem pa je tudi podana možnost povečanja količine OE preje)

— z doseženim vložkom strojnih kapacitet v predpredilnici in konstruiranjem predpredilnih strojev je podana tudi možnost povečane celotne proizvodnje

— z novo strojno opremo bi lahko bistveno povečali proizvodnjo za 25%, produktivnost pa za 17%.

Celotna investicija in cilji, ki iz nje izhajajo so bili zastavljeni na podlagi takrat znanih in predvidenih tržnih razmer oz. potreb. Gospodarska kriza takrat ni bila tako ostra kot danes. Takrat se je v Sloveniji razpravljalo o možnosti graditve nove predilnice, zaradi pomanjkanja preje. V naši DO smo proizvedli letno 7400 t, medtem ko so bile skupne letne potrebe po preji 12.000 t.

Bistvene investicije investicijskega programa so:

— zamenjali stroje v čistilnici (stroj Ritter in Hergeth — Hollingsworth z avtomatskim odvzemanjem bombaža iz bal, ker je bila čistilnica ozko grlo, smo kupili še 9 mikalnikov — kard)

— kupili 2 flyerja (pred tem je bilo potrebno v predpredilnici opravljatai nadurno delo, še prej pa je delo potekalo v 4. izmenah — odprava ozkega grla)

— s tem nakupom strojev je bila dana možnost, da smo postavili novo linijo 9 za predelavo finejših sintetičnih vlaken

— kupili smo OE stroj (visokoavtomatiziran stroj — avtomatsko vezanje in snemanje)

— delna zamenjava stresalnih jaškov na mikalnikih PLATT

— kupili 2 avtomatsko previjalna stroja SAVIO s — splicerji (vezanje niti brez klasičnega tkalskega vozla) — tudi v tekoči investicijski politiki dokupujemo te stroje, ker je potreba po tovrstni kvaliteti preje, s prejšnjimi stroji te kvalitete ne dosežemo

— kupili 3 DD sukalne stroje (kljub temu ugotavljamo, da je sukalnica premajhna; ob enem ugotavljamo, da je naša sukalnica največja sukalnica v takšni obliki v Jugoslaviji, toda morda bi morali razmišljati še o dograditvi)

— laboratorijsko opremo smo dopolnili z najsodobnejšo opremo

— dodatno postavili linijo za reciklažo vseh odpadkov celotne tehnologije (odpadke predelamo, embaliramo in jih vračamo v mešanico), s tem smo bistveno izboljšali izkoristek surovin

— ker so s to investicijo postale kapacitete v predpredilnici dovolj velike, smo se odločili za rekonstrukcijo starih Krušikovih in Ingolstadt predilnih strojev (tega v celoti nismo realizirali, ker je med tem postopoma nastajala velika kriza — zmanjšanje potreb po preji in ker smo smatrali, da mora biti proizvodnja prilagojena tržnim zahtevam, tega nismo do konca realizirali — cilj celotne rekonstrukcije starih predilnih strojev ostaja).

S to investicijo je bil pripravljen tudi plan proizvodnje, seveda ob upoštevanju idealne možnosti izkoristka strojev in upoštevanju Ø številka. Tako naj bi bila proizvodnja po investiciji

ZA BOMBAŽ	dnevno	letno	
linija M-11	6.300 kg	1.669 t	— dosežamo
polčesana preja	1.200 kg	318 t	— dosežamo
česana preja	2.200 kg	583 t	— dosežamo
kardirana M-5	5.533 kg	1.466 t	— dosežamo
M-4 OE	6.700 kg	1.775 t	— ne dosežamo
Ø Nm 29,4	21.933 kg	5.812 t	

ZA SINTETIKO			
klasična	11.562 kg	3.063 t	— ne dosežamo
OE	1.600 kg	424 t	— ne dosežamo
SIROSPUN	1.358 kg	359 t	— ne dosežamo
Ø Nm 29,2	14.520 kg	3.847 t	
SKUPNO	36.453 kg	9.659 t	

Proizvodnja na delavca bi morala porasti od 75,8 t letno na 88,6 t letno, torej za 17%, ob upoštevanju 5% povečanja delovne sile v proizvodnji.

Vsi ti plani so bili narejeni z upoštevanjem predelave preje idealnih številka na posameznih strojih. Glede na tržne razmere, pa se je bistveno povečala Ø številka, zato se je tudi zmanjšala produkcija.

Največji izpad v bombažu beležimo na OE strojih.

Največji problem pa je pri predelavi sintetičnih vlaken. Potreba po tej preji se je bistveno zmanjšala. Zmanjšala se je proizvodnja dekorativnih tkanin, proizvodnjo so zmanjšali trikotažerji, skratka zmanjšana je proizvodnja vseh vrst tkanin, kar se odraža tudi pri nas. Seveda pa smo pri nas delno zmanjšali prodajo tudi zato, ker smo selekcionirali kupce in tistim, ki nam niso plačevali, smo dobavo preje ustavili. V celoti je vprašljiv plasma naše preje pri srbskih trikotažerjih.

Skratka, v kolikor bi bile tržne razmere ugodne in bi lahko izdelovali prejo idelanih številka na posameznih strojih in če bi v celoti obnovili stare predilne stroje, bi morali letno proizvesti 9659 t preje.

Seveda smo morali zaradi zmanjšanja potreb po preji, število delavcev zmanjševati.

Višino obresti, katere moramo danes plačevati za najete kredite, ni mogel nihče slutiti.

Poudarjam, da v kolikor ne bi obnovili naše strojne opreme, ki je bila pred investicijo izredno slaba, bi bili danes pogorišče.

Skratka, investicijski program je bil delan v trenutku totalnega pomanjkanja preje. Kupci so prejo tekoče, vsakodnevno odvažali in izgledi so bili, da bo potreba po preji še naraščala.

Situacija, v kateri pa se sedaj nahajamo, pa je naredila svoje. Potrebe so bistveno manjše, ne samo v Jugoslaviji, tudi v Sloveniji. Če vzamemo za primer Dekorativno, ki je predstavljala pojem kvalitete tako na domačem kot tujem trgu, bila je prisiljena zmanjšati svojo proizvodnjo in s tem smo izgubili oz. se je zmanjšalo naročilo po preji enega večjih kupcev.

Kar je še bolj zaskrbljujoče pa je, da postaja prodaja še težja in še bolj kritična. Izredno težko je plasirati OE in sintetično prejo, kjer se je prodaja skoraj ustavila.

Velika sreča pa je, da je Predilnica Litija sposobna trgu ponuditi širok asortiman preje, sposobni smo se tekoče prilagajati tržnim razmeram, to pa je omogočila investicija.

Naš cilj je, da prejo, ki jo proizvedemo tudi prodamo. Zato bo potrebno velike napore vložiti v raziskavo tržišča, domačega in tujega.

Še naprej ostaja cilj:

- optimalno moramo izkoristiti strojne kapacitete, ki jih imamo
- za to produkcijo pa moramo najti tržišče.

To pa seveda ni enostavno. Če bo potrebno, bomo morali preusmeriti nekaj starih linij za izdelavo finejših vlaken. V sintetiki je povpraševanje po bistveno višjih številkah, kar pa pomeni, da bomo morali angažirati dodatna vretena, če bomo hoteli produkcijo obdržati.

Ker se moda menja, je naša usmeritev v prihodnje, da postanemo fleksibilna predilnica. Povprečna številka pa ne porašča samo v sintetiki, temveč tudi pri bombažu. Morda bomo morali izdelovati tudi Nm 70!?

In kdo naj bi bil temu kriv?

Ko smo pripravljali predlog investicije smo si bili v poslovodni strukturi enotni, da je investicijski program za naše razmere nujno potreben in tudi strokovno utemeljen, torej je bil koncept zadovoljiv. Cilje, ki so bili jasno postavljeni, pa je potrebno postopoma doseči.

Doseči moramo optimalno izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti z iskanjem novih kupcev.

Kakšen je finančni položaj DO in kakšna so predvidevanja na podlagi ocene sedanje stanja?

Koliko imamo kreditov skupaj in kaj pomenijo za nas v pogojih velikih obresti oziroma nenormalne inflacije?

na zadnji seji delavskega sveta odgovoril:

Pogoji gospodarjenja se iz leta v leto spreminjajo. Dvigujejo se obresti.

Posledica majskih ukrepov je, da je gospodarstvo Jugoslavije prišlo na bežnjaško palico. To lahko potrdimo s tem, da ima gospodarstvo v Jugoslaviji le še 10% lastnih obratnih sredstev.

Toda kaj moramo narediti mi?

Naša zadolženost je trenutno 17 milijard din. To je ogromen denar, če upoštevamo, da je v 9 mesecih letošnjega leta celotni prihodek znašal 39 milijard. Od tega imamo:

krediti DO	5,765.363.000 din
krediti bank	4,914.003.000 din
inozemski krediti	6,381.454.000 din
	17,060.820.000 din

Ko ugotovljamo, kakšna je naša zadolženost v primerjavi z našim bogastvom, če je kredit pokrit oz. ni pokrit z materialnimi substancami, če bi morali te kredite takoj vrniti, lahko ugotovljamo takole (izračun sem zaradi lažjega razumevanja zelo poenostavil):

Naše materialno bogastvo:	
zaloge bombaža 2000 t po 8.000 din/kg	16,000.000.000 din
zaloge sintetike 800 t po 1.000 din/kg	8,000.000.000 din
zaloge gotovih izd. 600 t po 12.000 din/kg	7,200.000.000 din
zaloge nedok. proiz. 100 t po 10.000 din/kg	1,000.000.000 din
terjatve do kupcev	1,200.000.000 din
terjatve do kupcev — obresti	2,400.000.000 din
	35,800.000.000 din

Pri zalogi bombažne preje sem upošteval tudi 500 t kitajskega bombaža, katerega še nimamo v skladišču, imamo pa odprto kreditno linijo. Pri zalogah gotovih izdelkov lahko ugotovimo, da je zelo malo neregularne preje.

Če še drugače prikažem in sicer, da predelamo vso surovino, dokončamo nedokončano proizvodnjo, zaloge prodamo in izterjamo vse dolge, je stanje naslednje:

2.800 t x 14.000 din/kg	39,200.000.000 din
600 t zaloge got. izd.	7,200.000.000 din
nedokončana proizvod.	1,000.000.000 din
terjatve do kupcev	1.200.000.000 din
obresti kupcev	2,400.000.000 din
	51,000.000.000 din

Če to primerjamo, naša zadolženost ni preko naših zmogljivosti. Seveda pa je finančna situacija naše DO, zaradi izredno visokih obresti in tekočega prilagajanja tečaja dinarja, iz dneva v dan težja. Teh razmer pa prav gotovo nismo mogli slutiti.

Kakšen je naš plan izhoda iz krize?

Kolegij se redno sestaja in spremlja ter vodi tekočo poslovno politiko. Če želimo, da bomo prišli iz krize je nujno zmanjšati zaloge surovin in končnih izdelkov na minimum. S tem bomo imeli vezanega manj lastnega denarja oz. obratnih sredstev.

Poleg tega je potrebno zmanjšati tudi vso ostalo nabavo na minimum. Povečati je potrebno proizvodnjo oziroma realizirati naročila, ki so ugodna. Mi smo v mesecih julij, avgust in september proizvajali na zalogo, ker nismo imeli naročil (kolektivni dopusti naših kupcev). Na srečo, pa so trenutna naročila glede na proizvedeno prejo idealna, zato moramo vložiti še dodatne napore in pospešeno prodajati v mesecu novembru in decembru 1988. Planiramo, da bi morali v teh dveh mesecih iztržiti 18 milijard din. Že v tem mesecu bo na tem področju narejen bistveni premik.

Izterjava kupcev mora biti celokupna. Povezano morajo delovati funkcije finančnega, komercialnega in splošnega sektorja in voditi politiko permanentne izterjave. Pri izterjavi neplačanih faktur smo zelo uspešni, medtem ko se pri izterjavi obresti že zatika.

Iskati moramo poti v izboljšanje naše likvidnosti. Iskati moramo možnosti dodelavnih poslov tako na domačem kot tujem tržišču. S temi posli smo pričeli v začetku letošnjega leta, toda ker ni bilo pričakovane kvalitete, je posel propadel.

Trgu moramo ponuditi nove artikle in iskati tudi nove kupce. Večji poudarek moramo dati finim efektinim prejam. Tudi tu imamo širok asortiman preje. V naši proizvodnji imamo rentabilne izračune, tako moramo proizvajati tisto, kar je za trg in nas sprejemljivo. Intenzivno moramo raziskovati tržišče in najti pot na svetovni trg. Izpolnjevati moramo zakonitosti zahodnega trga — delati brez pomanjkljivosti, visoka kvaliteta. K temu pa moramo pripomoči prav vsi v celotnem delovnem procesu in ne samo delavci v neposredni proizvodnji, kot si marsikdo predstavlja.

Skratka, moramo se obdržati, odpraviti slabosti v celotnem poslovanju.

Kako nam delujejo posamezne funkcije v poslovanju (proizvodnja, komercialna, kadrovska, finančna in vzdrževalna) in kakšni bodo konkretni ukrepi na tem področju?

V kriznih situacijah pade vsa odgovornost na vodilne delavce. Torej največjo odgovornost nosim sam, takoj za menoj pa moji sodelavci.

Če hočemo doseči najboljše proizvodne rezultate je nujno sožitje med posameznimi sektorji. Za doseg končnih ciljev je nujna medsebojna povezanost. Odnosi morajo biti pristnejši in odgovornejši, razvit pa mora biti tudi informacijski sistem. Pripravlja se nova zakonodaja in s tem v zvezi tudi nova notranja zakonodaja, ki daje možnosti svobodnejšega oblikovanja normativnih aktov v DO. Stvari se bodo še zaostrovale, prav tako tudi odgovornost do dela.

V proizvodnem sektorju in sektorju vzdrževanja so bile reorganizacije, še vedno je veliko težav, postopno pa se bo to uredilo in bodo funkcije potekale povezano.

Komercialni in kadrovska splošni sektor sta številčno slabo zasedena, posledice tega se kažejo sedaj.

Nujno so potrebne dodatne aktivnosti pri obdelavi trga, pri nas pa imamo na tem področju premalo strokovnih kadrov. Odgovarjajoče kadre je tudi izredno težko dobiti. V drugih DO, kjer stanje ni tako kritično, kadrom za komercialno, ponujajo najrazličnejše ugodnosti, pa jih še težko dobijo.

V finančnem sektorju se še vedno srečujejo s problemom likvidnosti ipd.

Nujna je še večja koordiniranost, vzpostavitev informacijskega sistema in dodelava internih aktov.

Ali smo se kadrovska in organizacijsko sposobni prilagajati sedanjim zaostrenim pogojem gospodarjenja?

Moram reči, da nismo, čeprav ugotavljam, da tudi mnogo drugih delovnih organizacij, ki imajo skoraj idealno kadrovska zasedbo, do doktorjev in magistratov in so mnogo bolje organizirani kot mi, so v tej krizni situaciji v nemogočem položaju: MTT, Tekstilindus, Metka Celje, Bombažna predilnica in tkalnica Tržič itd.

Velika prednost naše delovne organizacije je v tem, da imamo možnost in tudi sposobnost prilagajanja tržišču.

Nedvomno je potrebno strokovno ojačati službo prodaje.

Moto celotnega življenja je produkcija, ki je nekemu namenjena. Tu smo zaostali in zato moramo poskrbeti, da bomo ključne pozicije zapolnili z odgovarjajočimi kadri.

Se naprej je potrebno zmanjševati režijo, kjer jo je preveč. Vsi pa moramo dati od sebe kar največ moči, sposobnosti in znanja, da bomo svoje delo čimbolje in racionalnejše opravili.

Tiste delavce, ki nočejo ali ne znajo delati, pa bo potrebno tudi odsloviti.

Ali imamo opredeljen plan razvoja delovne organizacije?

Srednjeročni plan razvoja imamo zelo natančno opredeljen. Srednjeročni plan se začne z investicijo, ki smo jo že začeli in jo je potrebno dokončati. Tekoče moramo obnavljati zastareli tehnološki proces. Postopno moramo zamenjati flyerje, raztezalke, mikalnike, avtomatsko previjalne stroje, stare sukalne stroje. Skratka, obnoviti moramo našo strojno opremo, da bomo dosegli kvaliteto svojih izdelkov in večjo produktivnost.

K sukalnici je predviden prizidek. Nujen je razvoj sukalnice, združitev celotnega postopka (sukalnica in efektna sukalnica). Večjo skrb posvetiti dodelavi in finalizaciji preje in s tem bo dana možnost lažjemu in hitrejšemu prilagajanju trgu.

Tudi v prihodnje ostajamo zavestno le predilničarji. V dolgoročnem planiranju pa ugotovljamo, da bi lahko zgradili oddelek barvarne.

Razvijati pa je potrebno tudi informacijski sistem, podkrepjen z računalniško obdelavo podatkov ter čimbolje organizirati pretok informacij, ki so nujne za vodenje poslovne politike.

Predlagamo, da se v. d. glavnega direktorja začne reševati takoj!

Prepričan sem, da se bo ta problem hitro reševal in naj vas to ne skrbi. Zakaj sem se odločil in se nisem prijavil na razpis sem že povedal in ne bi ponavljal. Skratka, želim vzpodbuditi vse zaposlene in DPO, da v glavi spremenijo način mišljenja, to naj bi jim bila le spodbuda za nov pristop k razreševanju problema za izhod iz krize. Ponosni moramo biti, da smo zaposleni v naši delovni organizaciji, zato moramo ustvariti tudi ustrezne rezultate.

V primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami v tekstilni panogi lahko ugotovljamo, da smo v prvem polletju letošnjega leta dosegli ugodne rezultate poslovanja, boljše kot druge.

Situacija v kateri se nahajamo ima širše družbene dimenzije (inflacija, visoke carine in takse, padanje kupne moči...).

Prav je, da smo do stvari tudi kritični. Toda to ni dovolj. Potrebno je reagirati. Nastati mora ustvarjalnost in potrebno je najti nove poti za izhod iz krize. Situacija res ni lepa, je kritična. Toda, če bomo nastopali organizirano, vsak na svojem mestu naredil vse potrebno, seveda tudi DPO, bomo lahko uspeli.

Osebo sem prepričan, da imamo toliko moči in znanja, da bomo z večjo odgovornostjo, večjo vnemo do dela, še posebno kvalitetnega dela, izplavili iz krize in dosegli to, da nas kriza ne bo še posebno prizadela. Vlasta Grum

Tudi obratno vzdrževanje mora po poti

Tehnološki razvoj, avtomatizacija, ki je pogojena s hitrim vzponom elektronike in mikroelektronike, se odraža tudi pri vzdrževanju. Način vzdrževanja se mora prilagajati novim razmeram, tako tudi v naši delovni organizaciji organizacijo te službe prilagajamo potrebam proizvodnje. Tudi stroji, ki smo jih vgradili v našo proizvodnjo ob zadnji investiciji, že delujejo na podlagi elektronike. Zato je tudi nujno potrebno reševati kadrovska vprašanja, kadre ustrezno izobraziti, ter predvsem osvojiti sistem. Pri vsem tem je v veliko pomoč strokovna literatura s tega področja, izkušnje sorodnih organizacij in drugo.

Delovanje vsake delovne organizacije je pogojeno z ustvarjanjem dohodka. Le dohodek omogoča stabilnost delovanja in stalen razvoj. Delovanje industrijskih delovnih organizacij temelji na proizvodnji in prodaji dobrin. Vsaka izguba ali zmanjšanje proizvodnje povzroči tudi zmanjšanje dohodka. To so osnovna načela delovanja delovne organizacije, ki največkrat niso poznana vsem delavcem, ki neposredno niso odgovorni za poslovanje DO. Vendar pa sama proizvodnja in prodaja ne zadostujeta. Proizvodi morajo imeti ustrezno ceno in kvaliteto, proizvedeni in odpredani pa morajo biti v pravem času.

Za doseg teh ciljev pa mora proizvodnja teči na čimbolj ekonomičen način. V procesu proizvodnje ne sme prihajati do nobenih neplaniranih zastojev. Prav tu, pa odigra pomembno vlogo prav vzdrževanje osnovnih sredstev, predvsem strojne opreme.

Hkrati z naraščajočo kompleksnostjo in stroški moderne

proizvodne opreme je oddelek vzdrževanja neločljivi del vsakega proizvodnega procesa. Vzdrževanje mora biti ustrezno pripravljeno in planirano s proizvodnimi plani tako, da zahteva minimalne zaustavitve in izgube proizvodnje. To je še toliko težje uskladiti, če proizvodnja teče nepretrgoma v treh izmenah, stroji pa so povezani v linije. Neustrezno vzdrževanje lahko privede do škode, ki je izredno draga ne samo zaradi popravil, temveč tudi zaradi izgubljene proizvodnje.

V naši delovni organizaciji je funkcija obratnega vzdrževanja že nekaj let vključena tudi organizacijsko v proizvodni sektor, kar je na podlagi navedenega, tudi edino sprejemljivo. Z reorganizacijo v letošnjem letu, pa smo tudi ostali del vzdrževanja združili s sektorjem proizvodnje.

Kljub vsemu, pa je obrtno vzdrževanje še vedno bolj kot ostale funkcije vzdrževanja vezano na neposredno proizvodnjo, tudi organizacijsko. Prednosti takšne organizacije pa se

kažejo predvsem v krajšem času za pretok informacij ter možnost hitrejšega pristopa k popravilu stroja ali opreme. Osebe vzdrževanja se bolje spozna na delovna sredstva, možno je urediti neposredno odvisnost učinkovitosti dela vzdrževalcev do zastoja stroja.

Drugi dve organizacijski enoti vzdrževanja v naši delovni organizaciji pa sta splošno vzdrževanje in elektro delavnica, medtem ko je izvajanje opravil tehnologa ločeno. Koristno je, če je na enem mestu zbrana vsa dokumentacija strojev, kjer so ustrezni strokovni kadri, ki znajo izdelati vso potrebno tehnično in tehnološko dokumentacijo vzdrževanja v primernih rokih za potrebe katerekoli proizvodne enote. S tem je omogočen tudi enoten pregled nad vsemi delovnimi sredstvi.

V preteklih letih se je obratno vzdrževanje srečevalo s problemi povezanosti z ostalimi funkcijami vzdrževanja ter ostalimi funkcijami v poslovanju delovne organizacije.

Kadrovsko smo zasedli delovno področje vodenje obratnega vzdrževanja. Na to delovno področje je razporejen tov. **Mirko Dobravec**. Med drugim je njegova naloga tudi ta, da organizira, koordinira, kontrolira in načrtuje delo obratnega vzdrževanja, sodeluje pri določanju tehnoloških postopkov pri popravilih in vzdrževanju strojev, nadzoruje pravilnost obratovanja in vzdrževanja strojev, skratka zagotavlja mora pravočasno vzdrževanje strojev in je tudi koordinator z ostalimi funkcijami vzdrževanja.

Da bi lažje razumeli delovanje službe vzdrževanja v naši delovni organizaciji, sem mu zas-

tavila nekaj vprašanj:

Za nemoten potek vsake proizvodnje, ki se kaže v ustreznih količinah kvalitetnih proizvodov, je zelo pomembno, da so delovna sredstva redno brezhibna, zato jih moramo ustrezno vzdrževati. Vzdrževanje mora biti načrtno. Najbolj poznan način načrtnega vzdrževanja delovnih sredstev je preventivno vzdrževanje. Kako je s tem vzdrževanjem pri nas?

»Če želimo, da stroji tečejo brezhibno, po možnosti pa tudi dlje kot predvideva izdelovalec, je potrebno stroj načrtno, preventivno vzdrževati.

Pri nas imamo skoraj za vse stroje v procesu proizvodnje izdelane plane preventivnega vzdrževanja (mazanje, čiščenje, generalno popravilo). Glede na tehnološki proces prihaja tudi do planskih odstopanj, predvsem v oddelkih čistilnice, mikalnice in predpredilnice. V teh oddelkih prihaja do odstopanj predvsem zaradi neplaniranih vzdrževalnih del (stroj se pokvari). V teh oddelkih so nekateri stroji ključnega pomena za nemoten potek proizvodnje, zato se moramo tudi z našimi plani in izvajanjem vzdrževalnih del, prilagajati potrebam teh oddelkov, čeprav iz vidika vzdrževanja strojev to ni pravilno. Ker je strojni park v oddelku predpredilnice in mikalnice v izredno slabem stanju, je nujno potrebno takoj pristopiti v preventivnemu vzdrževanju, tu mislim predvsem načrtna, generalna popravila.

Medtem ko lahko rečem, da je preventivno vzdrževanje v oddelku predilnice in sukalnice z efektivno sukalnico, zadovoljivo.«

Kljub preventivnemu vzdrževanju delovnih sredstev pa se zgodi, da se delovna sredstva pokvari ali da proizvodi niso več kvalitetni. V takem primeru je naloga vzdrževalca, da delovna sredstva v najkrajšem času popravi in usposobi za kvalitetno proizvodnjo. Se to pri nas pogosto dogaja in ali smo kadrovsko

Mirko Dobravec — vodja obratnega vzdrževanja

razvoja

in organizacijsko sposobni kar najhireje reagirati?

»Nepredvidenih okvar je pri nas okoli 30%. Največ se jih pojavi v oddelkih predpredilnice, mikalnice in čistilnice, kot sem že omenil. Ker so v teh oddelkih stroji ključnega pomena za nemoten potek proizvodnje, so tudi zelo iztrošeni, je to razumljivo. Naša služba je primerno organizirana, da nepredvideno okvaro čimprej popravi. Lahko rečem, da smo tudi kadrovske sposobni za hitro in učinkovito reagiranje.

Kljub temu pa prihaja tudi do motenj, predvsem zaradi rezervnih delov, predvsem na novejših tipih strojev, za katere nimamo vseh predvidenih rezervnih delov. Ker vemo, da je skoraj nemogoče, tako rekoč čez noč, ustrezni rezervni del uvoziti, ga izdelamo običajno, kljub težavam, v mehanični delavnici. Delavci v mehanični delavnici večkrat rešijo problem rezervnih delov in s tem preprečijo daljši zastoj proizvodnje.«

V težnjah za zmanjševanje proizvodnih stroškov kot pogoja za povečanje produktivnosti dela prihajajo do izraza tudi visoki stroški izpadov proizvodnje, v okviru katerih je delež vzrokov zaradi vzdrževanja (zlasti zaradi neplaniranih popravil) sorazmerno velik. Ponekod, kjer službo vzdrževanja nimajo ustrezno organizirano, znaša tudi 30%. Kako je s tem pri nas?

»Glede na obstoječo organizacijo službe vzdrževanja in specifičen strojni park, ta delež v stroških končnih proizvodov ni velik. Če pa že pride do zastojev, pride običajno na že omenjenih ključnih mestih (čistilnica, mikalnica). Lahko rečem, da to ni pogosto.«

Vzdrževalna služba mora usklajevati svoje delovanje tudi z računovodstvom, s katerim je njeno obratovno knjigovodstvo povezano s finančnim in materialnim knjigovodstvom, preko katerega se izkazuje uspešnost poslo-

Popravilo raztezalke

vanja vzdrževalne službe, stopnjo izkoriščenosti sredstev za posamezne vrste vzdrževanja, preko stroškov pa naj bi odkrivali tudi slabe točke ter nakazali smernice, kam in kako usmeriti delovanje vzdrževanja. Ali v naši DO ti dve funkciji delujeta povezano?

»Zasledujemo predvsem tiste stroške, ki so prikazani z računi zunanjih izvajalcev, s pregledom ugotavljamo tudi upravičenost višine stroškov.

Za dela, katere sami izvajamo, ne ugotavljamo višine stroškov.«

Prav gotovo bi se tudi na tem področju dalo še marsikaj izboljšati! Kakšne so vaše izkušnje in katere so vaše prednostne naloge za učinkovitejšo funkcioniranje obratnega vzdrževanja?

»Vzdrževanje je v večini podjetji »trn v peti«, toda brez vzdrževanja strojev in sredstev, proizvodnja ne more potekati.

V celoti bi morali imeti pregled porabe vseh rezervnih delov, na podlagi katerega bomo lahko naredili analizo porabe rezervnih delov v določenem časovnem obdobju. Na podlagi tega bomo naročali optimalne zaloge vseh rezervnih delov.

Kot sem že omenil, imamo nekaj strojev v proizvodnji, tudi zelo iztrošenih. V vzdrževanje takih strojev je potrebno vlagati še več naporov. Zato bi bilo tudi dobro, da bi spremljali stroške popravil oz. vzdrževanja na posameznih strojih in s tem ugotavljali ekonomsko upravičenost popravil. Morda bi se celo izkazalo, da popravilo oz. vzdrževanje ni več rentabilno in bi bilo bolje nabaviti nov stroj.

Smatram, da je potrebno, za nemoten potek vzdrževanja, kadrovske okrepiti tudi to službo. Za določena delovna mesta je potrebno dodatno, strokovno usposobiti ljudi z znanjem, katerega zahteva naša tehnologija.

Če bomo hoteli v korak s časom, bomo prisiljeni izpopolnjevati oz. zamenjati stare stroje z novejšimi, sodobnejšimi. Za vzdrževanje le-teh, pa moramo kadre že v naprej usposobiti.

Nikakor ne smemo v 21. stoletje stopiti le s kladivom, ključem in izvijačem v roki.«

Tako je z vzdrževanjem osnovnih sredstev, predvsem strojne opreme v naši DO. Ker pa noben organizacijski sistem ni tako popoln, da se ga nebi dalo tudi izboljšati, bomo prav gotovo tudi v naši delovni organiza-

ciji tudi v prihodnosti pričeli raznim manjšim in večjim reorganizacijam.

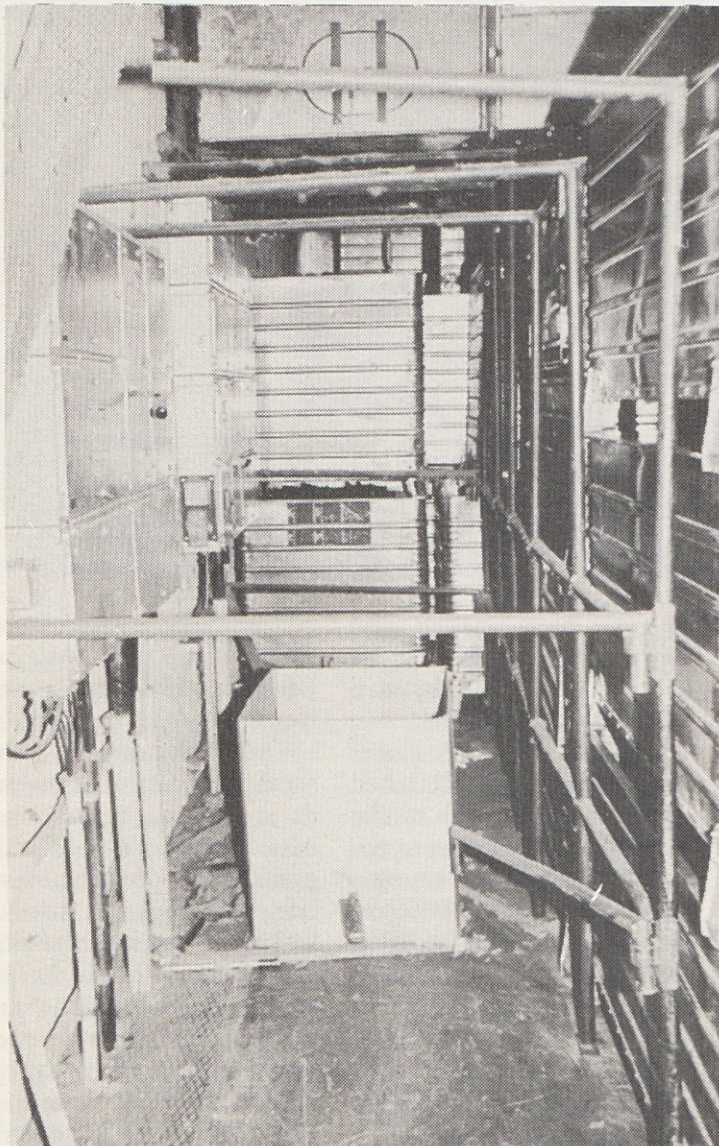
Če se povrnem na samo vzdrževanje lahko ugotovimo, da je proizvodnja vedno bolj odvisna od strokovnosti in organiziranosti oddelka vzdrževanja. Vzdrževanje je posebna funkcija, ki ima stalno naraščajoč obseg delovanja in pomembnost. Vendar pa ne smemo pozabiti na osnovni namen proizvodne organizacije, kjer je vzdrževanje kljub vsemu, le vzporedna funkcija, ki je nastala zaradi specializacije in delitve dela, podobno kot kontrola kvalitete, komerciala ipd. Funkcija vzdrževanja je predvsem strežba proizvodnim oddelkom.

Toda vse aktivnosti, ki se odvijajo v okviru DO so lahko uspešne le, če delujejo povezano. Sodelovanje mora biti obojestransko. Vse aktivnosti pa se odvijajo predvsem za doseg enega, skupnega cilja — doseči čim boljši poslovni rezultat.

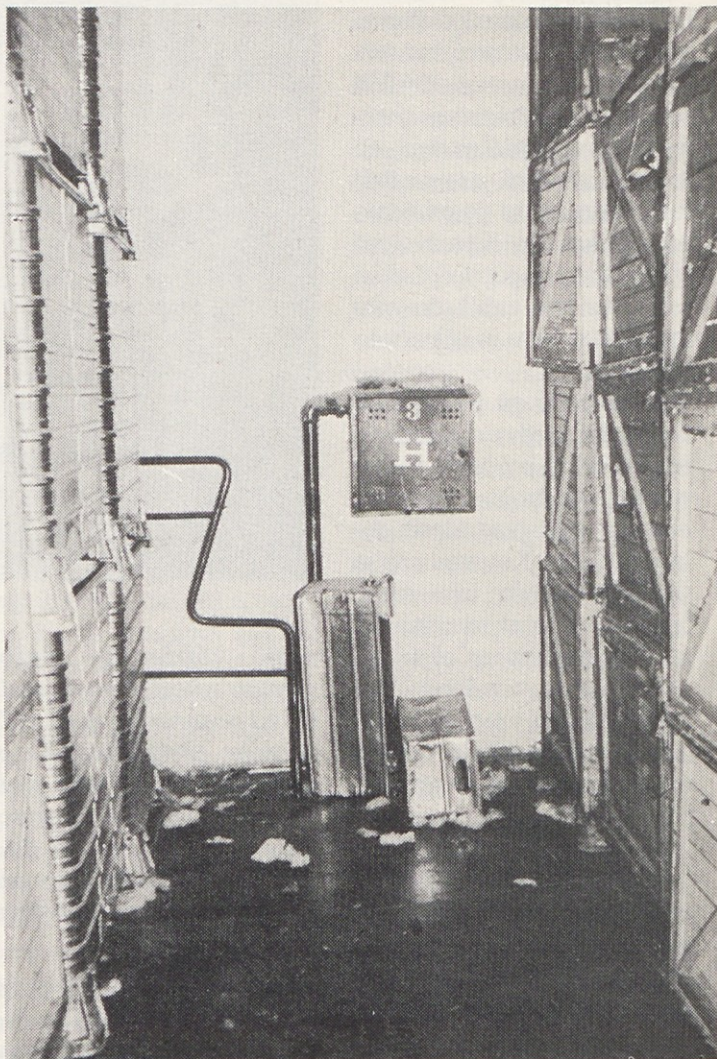
Ko bomo to dojeli prav vsi v DO in bomo tako tudi delali, prav gotovo ne bomo več razpravljali ali je naše poslovanje uspešno, ni uspešno ali je na robu uspešnosti, temveč bomo razpravljali le še o tem, kako bi svoje rezultate še izboljšali.

Vlasta Grom

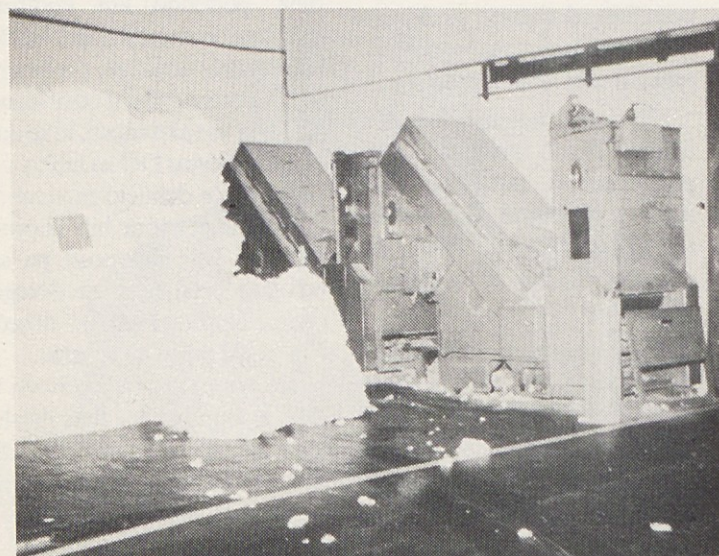
Vsakodnevne pomanjkljivosti skozi objektiv

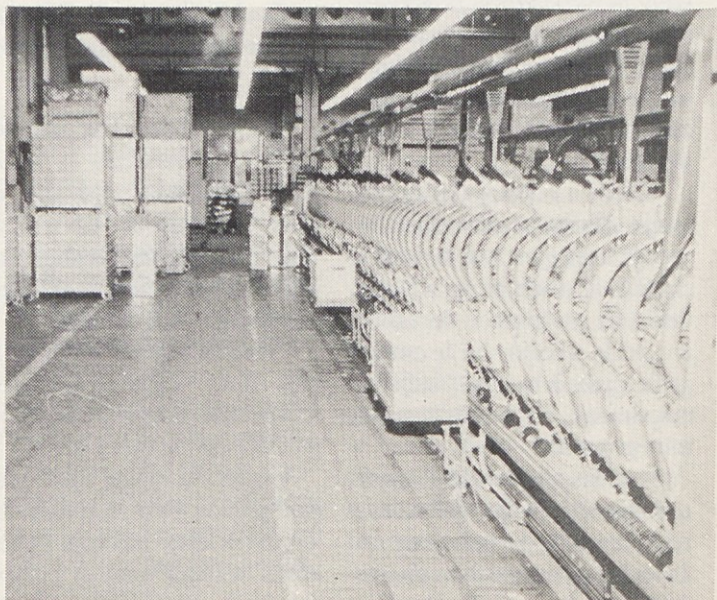
Ali mora ta karton stati ravno tukaj?

Načelno ta hidrant ni založen in pretirano zaprašen.

Ostanki stare čistilnice. Ali bomo te stroje še uporabili ali le zavzemajo prostor? (Andrej Krhlikar)

Delo delavke ob tem stroju ni prijetno (ni varno). Tudi voznik viličarja ima težave, da se prerine med kontejnerji (ki so naloženi na transportno pot) in strojem.

Novi časi — novi materiali

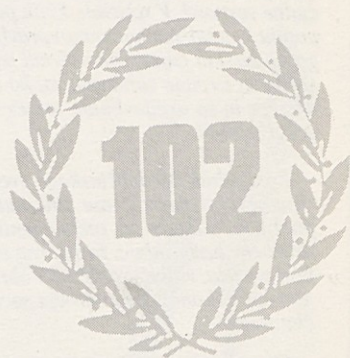
Konkurenčnost med proizvajalci materialov za obdelavo ni bila še nikoli tako huda, kot je v zadnjem času. Trg napoveduje »čutna devetdeseta leta« (1992), saj v vse ostrejši tekmovalnosti snuje vsak izdelovalec izdelek, ki bi mu omogočil čim boljše izhodiščno pozicijo ob prehodu v novo tisočletje. Kdor ne tvega z novimi tehnologijami, tvega s svojim obstojem.

V svetu tehničnih materialov bodo sedaj in v prihodnosti prevladovali izpopolnjene zlitine jekla, aluminija, litija, niklja, keramike... ter v svetu nova zelo obetavna materiala iz plastične snovi, kevlar in tarlan, za katera sem se odločil, da o njih napišem nekaj besed.

Kevlar je sintetično vlakno. Njegove značilnosti so presenetile celo C. Kvalek, raziskovalko, ki ga je odkrila. Veljal je za revolucionarni dosežek v izdelovanju plastičnih materialov, saj je dimenzijsko najbolj obstojno vlakno tudi pri izredno visokih toplotnih obremenitvah. Ta snov je obstojna v ognju, uporablja se kot izolacijski material, uspešno pretrreza vibracije in je odporna proti koroziji. Njegovo razmerje med trdnostjo in težo je postavilo na glavo vsa do sedaj veljavna pravila: isti težnostni del je petkrat močnejši, kot pri jeklu. Kevlar so prvič uporabili za izdelovanje privezovalnih vrvi za supertankarje z 200 000 in več ton skupne teže. Seznam njegove uporabe je izredno pester. Od karoserij za civilna in vojaška vozila (tanki zadnje generacije imajo ojačan oklep s kevlarjem) do priprav za osebno zaščito. Neprebojni jopiči iz kevlarja lahko zadržijo izstrelak kalibra 38 special. Zaradi tega je novi »combat dress« ameriške vojske sestavljen iz delov in kevlarja. Kevlar tudi zelo veliko uporabljajo v aerovesolju za izdelovanje trupa in kabin letal, pa tudi za izdelovanje sklopov, na katerih so nameščeni motorji raket in izstrelkov. V avtomobilski industriji so kevlar uporabljali najprej za gume. Tako je postal nepogrešljiva snov za športne in izredno zmogljive pnevmatike za serijska vozila. Sicer pa ga je bilo mogoče najprej zaslediti kot material, iz katerega so bili izdelani razni nevitelni deli avtomobilov, sedaj ga že množično uporabljajo za razne plošče sklopov, zavornih diskov, raznih oblog, konstrukcij.

Tarlon je že sedaj zelo moderen material, ki ga uspešno uporabljajo v avtomobilski industriji (plastični motor). Izumitelj plastičnega motorja je američan M. Holzberg in je vodja Polimotor Reseach Inc, firme, ki se ukvarja s plastičnimi masami za mehansko uporabo (zobniki, puše, vodi-

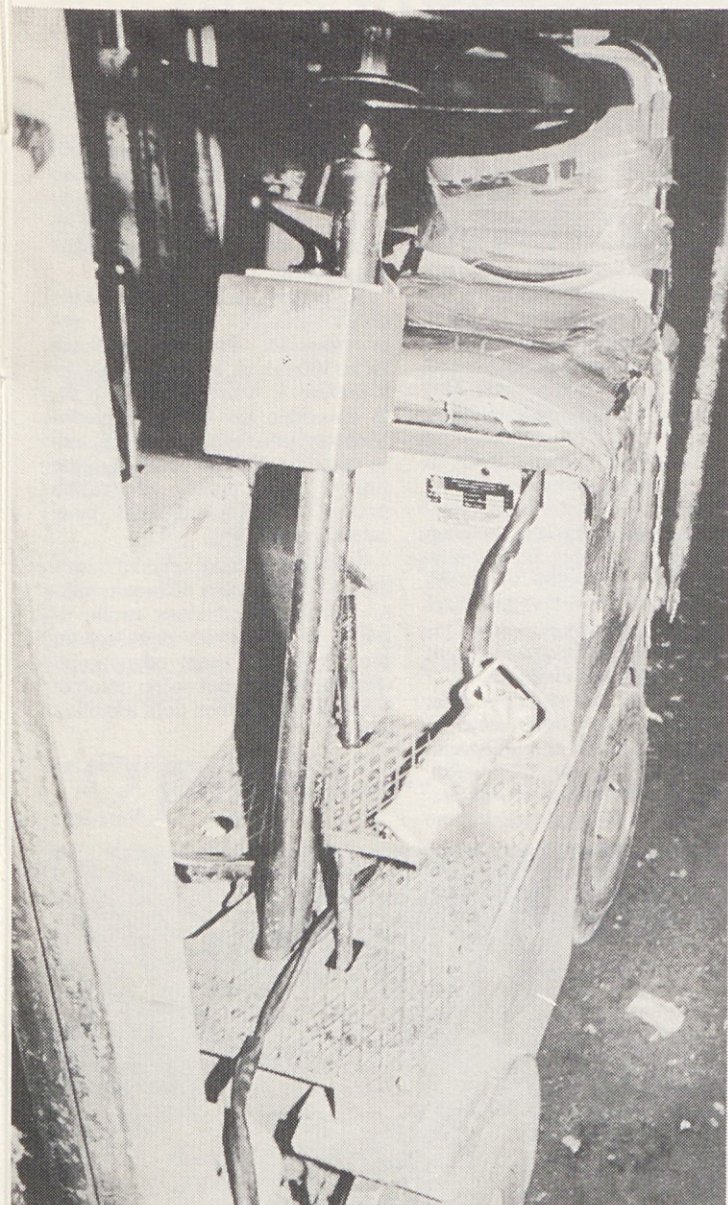
la, deli motorja). Zobniki in različna gonila iz tarlona so pojem vzdržljivosti v sodobni mehanski tehnologiji. Že pred leti je Halzberg izdelal projekt motorja in prototip, ki je prestal razne preizkušnje (vgradili so ga v prototip eola TG 16). To je vodno hlajen motor s štirimi valji v vrsti, z dvojno odmično gredjo v glavi motorja in s štirimi ventili na valj. Delovna prostornina motorja znaša 2007 ccm, motor pa razvije najvišjo moč 318 KM pri 9500 n⁻¹. Blok motorja je narejen iz ojačane plastike s karbonskimi vlakni, medtem ko sta sesalna valja, vrh ventilov, čela batov, ojnice in batni obročki narejeni iz poli-

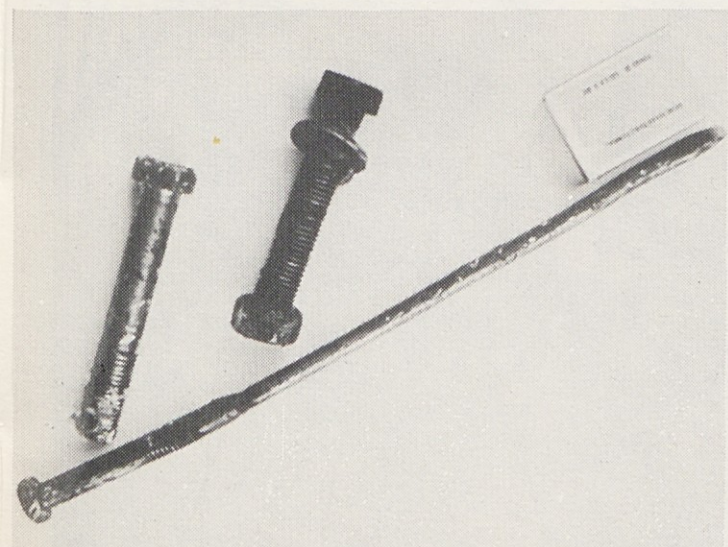
mera z imenom tarlon, ki se odlikuje z izredno obstojnostjo. Glava motorja je delno iz lahke litine, ležaji pa iz smole, ojačane s karbonskimi vlakni. Glede na uporabljene materiale ne prese- neča podatek, da ima motor težo le 72,5 kg.

V razvitih deželah pa tarlon in kevlar kot material prihodnosti že s pridom uporabljajo v mehanski tehnologiji, saj v svetu že velja pravilo oziroma rek: »kdor ne tvega z novimi tehnologijami, tvega s svojim obstojem.« Ta stavek pa je bil povod, da sem napisal te vrstice. Mislim, da si vsi predstavljamo kakšen izziv predstavljata opisana materiala in kakšen boj za obstoj se bije med jeklarji in plastičarji. S tem sem želel povedati, kako vztrajno pada uporabnost jekla na svetovnem trgu (še pred leti je bilo obratno) v korist novih materialov. Materiala, kot sta tarlon in kevlar pa sta zadala jeklarjem še en hud udarec (verige za ladje, tanki, avtomobilska industrija..., sedaj »plastika«, poprej jeklo).

Franc Drnovšek

Ob nepravilnem polnjenju akumulatorjev na viličarjih lahko pride do raznih zgod in nezgod.

Po logiki stvari bi to morala biti bombažna vlakna, ti predmeti so namreč bili v balah. Po drugi strani pa je očitno, da so to razni vijaki, ki lahko povzročajo požar ali poškodovanje oblog v čistilnih strojih, (škatllica vžigalic je zraven le za primerjavo).

Nova vloga sindikata

V mesecu novembru je Občinski svet Zveze sindikatov Litija organiziral enodnevni seminar za predsednike osnovnih organizacij sindikata in sindikalnih konferenc. To je redna oblika usposabljanja sindikalnih aktivistov, saj so prav oni organizatorji in nosilci sindikalnih aktivnosti v neposredni povezavi s članstvom. Zato morajo poznati vlogo, pogoje in razmere delovanja sindikata, pa tudi metode in načine delovanja za uresničitev postavljenih ciljev.

Janez Krnc, namestnik družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, je udeležencem seminarja govoril o vlogi sindikata in drugih subjektivnih sil v sedanjem obdobju in še predvsem po sprejemu ustavnih amandmajev, sistemskih zakonov in ukrepov gospodarske reforme. Vse to bo prineslo občutne spremembe v gospodarske organizacije oz. podjetja, jim omogočilo hitrejši in samostojnejši razvoj, vplivalo pa tudi na položaj delavca. Zato je pomembno, da poteka vzporedno tudi prenova družbenopolitičnih organizacij. Pri tem ima sindikat, kot razredno delavska organizacija še posebno vlogo. Z uveljavljanjem tržne ekonomije se bo soočal tudi s socialnimi problemi, ne toliko za zaposlene delavce, kot za delavce, ki si z delom ne bodo mogli zagotavljati socialne varnosti. V rešitvah, ki jih ponuja gospodarska reforma, je v ospredju kapital, manj je samoupravljanja, delavec je podrejen doseganju gospodarskih ciljev. Prav zaradi tega bo vloga sindikata bistveno drugačna in izredno zahtevna, saj bo moral biti z vsemi sredstvi na strani delavca in za uveljavljanje zahtev sprožati tudi konflikte s tistimi »na drugi strani«.

Predsednik Medobčinskega sveta ZSS Branko Pintar je predstavil skupne aktivnosti Zveze sindikatov Slovenije v sedanjem obdobju, predvsem zahteve za razbremenitev gospodarstva in racionalizacijo družbene nadgradnje, za stvarno načrtovanje osebnih dohodkov in delitve po delu, vključevanje ZS v obravnavo ustavnih amandmajev in sistemskih zakonov, na področju socialne politike in uveljavljanja zahtev članstva.

Ob tem naj posebej omenimo, da je poleg jasnih zahtev, ki jih je Republiški svet ZSS podal za oblikovanje socialne politike, zaposlovanja, položaja družbenih dejavnosti, pripravil tudi osnutke dokumentov, ki so v javni razpravi med članstvom, t. j. — kriterije, ki jih bo sindikat uveljavljal pri ugotavljanju ekonomskih in tehnoloških presežkov delavcev,

- sindikalna stavkovna pravila,
- uvedbo sindikalne liste.

O njih bodo razpravljali tudi izvršni odbori sindikata, sprejeti pa bodo predvidoma do konca leta.

O nalogah in izvajanju operativnega programa Občinskega sveta ZS je navzoče seznanila sekretarka Martina Kralj.

Sedanji program vodijo usmeritve letošnje razširjene seje RS ZSS, predvsem, kako hitreje spreminjati razmere in položaj delavca v naši družbi. V svoje delo mora sindikat vključiti učinkovite metode dela, sprotno odzivanje na pobude članstva in preverjanje sprejetih stališč in sklepov. Stališča in sklepe mora uveljavljati v samoupravnih organih in delegatskih skupščinah, kjer je glas sindikata še premalo slišan in upoštevan.

Za delo je potrebna medsebojna povezanost osnovnih organizacij, občinskih vodstev ZS in nadalje z republiškim svetom ZSS, ter usklajene aktivnosti pri posameznih nalogah. Velika odgovornost pri tem pade na vodstva sindikalnih organizacij ZS, ki se neposredno soočajo s problemi, pa tudi s kritiko in pritiski. Občinski svet bo ščitil sindikalne funkcije pri uveljavljanju zahtev članstva in skupno dogovorjenih nalog.

Seznanila nas je tudi z aktivnostmi Občinskega sveta ZSS v tem obdobju in z nalogami do konca leta.

Član republiškega sveta ZSS Janez Železnik pa nam je predstavil zelo koristno temo za sindikalne aktiviste »Kako povečati učinkovitost sindikata«, o tem pa morda nekaj več v naslednji številki časopisa.

M. K.

O beneficirani delovni dobi predic

Aktivnosti za priznanje beneficirane delovne dobe predic se nadaljujejo. V sodelovanju med Splošnim združenjem tekstilne industrije Slovenije in Republiškim odborom sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije, je bila podpisana pogodba z TOZD Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa, ki bo dopolnil strokovno dokumentacijo za beneficirano delovno dobo v tekstilni industriji.

Temeljito bodo analizirali delovno mesto predice, predvsem z vidika škodljivosti. V ta namen bomo v delovni organizaciji izpolnili poseben vprašalnik iz katerega bo razvidna tehnološka opremljenost v tovarni, pogoji dela, varstvo pri delu, itd. Sam delovni proces pa si bodo ogledali tudi strokovnjaki iz inštituta, ki pripravljajo dopolnitev elaborata.

Na Inštitutu za medicino dela, prometa in športa bodo temeljito pregledali 120 predic iz cele Slovenije, od tega 60 mlajših in 60 starejših. Vzorec predic, ki bodo opravile preglede, je bil že izbran. Iz naše delovne

organizacije se bo pregleda udeležilo 15 delavk, od tega 10, ki še vedno opravljajo delo predice in 5 tistih, ki so bile zaradi bolezni razporejene na lažje delo in so pred tem opravljale delo predice.

Pri izdelavi seznamov predic smo dobili »grozljiv« podatek. 10. novembra je bilo v Predilnici zaposlenih točno 100 delavk, ki so opravljale delo predice. V istem času pa je lažje delo opravljalo kar 44 bivših predic. Med temi smo seveda upoštevali tudi že ocenjene delovne invalide in vse tiste, ki jih na podlagi zdravniških potrdil razporejamo na lažja, manj zahtevna dela.

Že ob tem podatku se lahko zamislimo. Škodljivosti na delovnem mestu vsekakor so. Naloga strokovnjakov je le, da jih dokažejo in predstavijo tudi tistim odgovornim osebam, ki bodo dokončno odločale o beneficirani delovni dobi tekstilnih delavk.

O nadaljnjih aktivnostih bomo za poslene sproti obveščali.

Vera Bric

Kolikšna je obremenitev hrbtenice pri stalnem, večletnem pripogibanju? Dosedanje raziskave so potrdile, da je pogostost obolenj gibalnega sistema tekstilnih delavk večja.

INOVACIJE

V novembru je komisija obravnavala 6 predlogov. Od teh tokrat posredujemo dva.

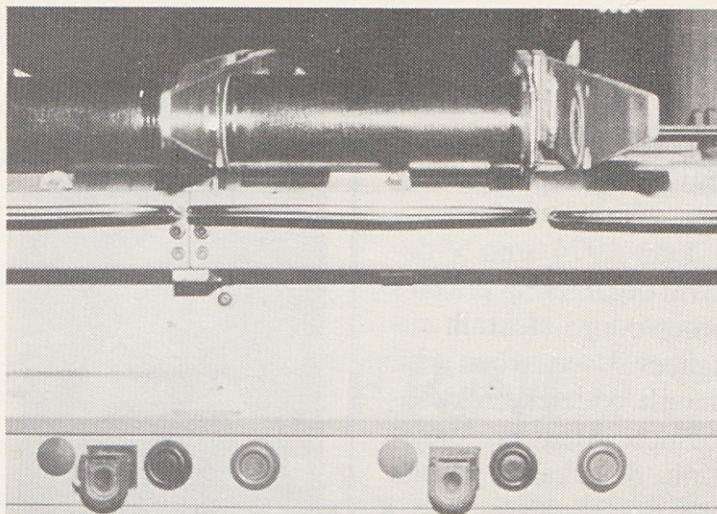
Koristne predloge bo obravnaval še delavski svet delovne organizacije.

Komisija
za inovacije

Kotiček za inovacije

Mislim, da sem izumil kroglični ležaj!

Prvi koristen predlog je prispeval **tov. Janez Škrabajna** in se nanaša na rešitev problema »navijanja rezervne niti« na navitke OE strojev Zinser. V novembru je bil predlog realiziran. Potrebno je bilo narediti utore na navijanih valjih, nove nosilce kopsov in še nekatere druge spremembe. S to predelavo stroja bo omogočena izdelava OE navitkov z rezervno nitjo.

Tov. Janez Tišler je prispeval predlog »predelava števca« na prstančnih predilnih strojih. Prvotno so imeli števeci plastične drsne ležaje. Ohišja števcev so se uničevala.

Na njegov predlog so drsne ležaje zamenjali s krogličnimi, obenem pa so predelali tudi ohišja števcev. Dveletno nemoteno delovanje dokazuje, da je bila realizacija predloga zelo koristna.

O popisu — inventuri

V vsaki organizaciji združenega dela dnevno nastane precejšnje število poslovnih sprememb, ki povzročajo nenehne spremembe na sredstvih in njihovih virih. V skladu z Zakonom o knjigovodstvu se vse poslovne spremembe evidentirajo le na osnovi verodostojnih knjigovodskih listin, ki morajo jasno dokazati, da je poslovna sprememba na sredstvih in njihovih virih resnično nastala. Na podlagi zapisanega bi lahko laično zaključili, da je dejansko stanje sredstev in njihovih virov vedno enako knjigovodskemu stanju. Vendar je vsakemu poznavalcu razmer življenja v organizaciji združenega dela jasno, da zaradi subjektivnih in objektivnih vzrokov vedno nastanejo razlike med knjigovodskim in dejanskim stanjem sredstev in njihovih virov.

Vsaka organizacija združenega dela z zaključnim računom dokončno ugotavlja finančni rezultat dela in poslovanja ter stanje sredstev in njihovih virov. Zaključni račun se sestavlja na osnovi knjigovodskih podatkov po načelu resničnosti, realnosti in zakonitosti. Osnovna poklicna etika računovodskih delavcev zahteva, da se našeta načela v praksi v celoti spoštujejo in upoštevajo pri sestavi zaključnega računa. Uresničitev teh načel pogojuje nujno predhodno uskladitev dejanskega stanja s stanjem izkazanem v poslovnih knjigah.

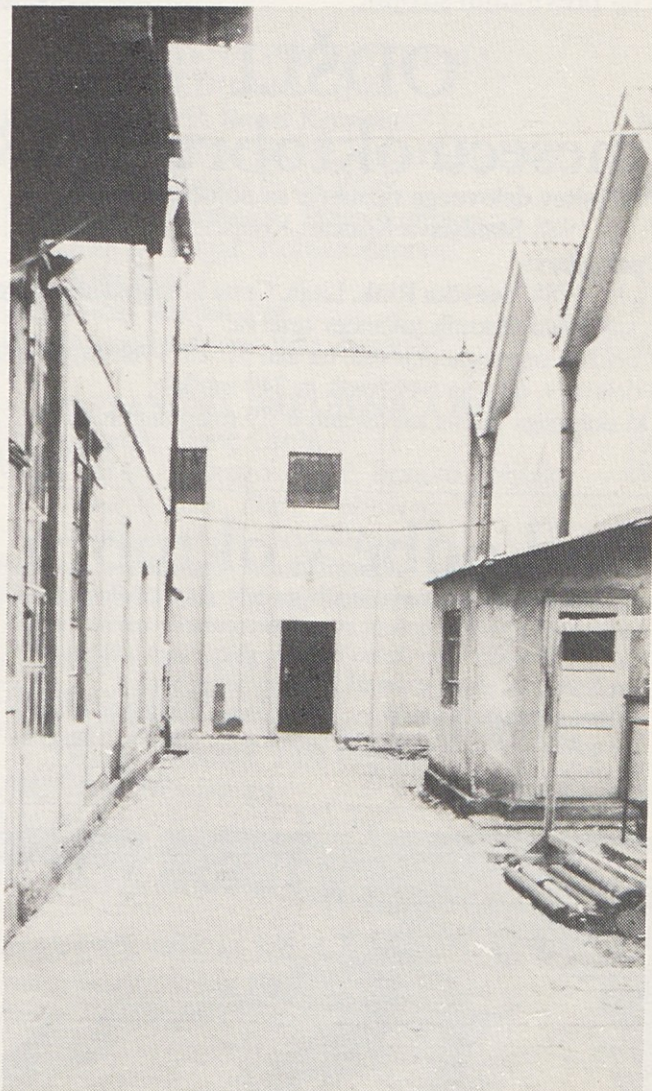
Dejansko stanje sredstev in njihovih virov pa se ugotavlja s **popisom**. Obveznost, da mora vsaka organizacija združenega dela opraviti enkrat letno popis sredstev in njihovih virov, določa že sam Zakon o knjigovodstvu in podrobneje Pravilnik o popisu sredstev in njihovih virov.

Popis sredstev in njihovih virov je izredno zahtevna naloga in ne le nepotrebno administrativno opravilo, zato moramo popisu kot pomembnemu opravilu za ugotovitev dejanskega stanja premoženja organizacije združenega dela posvetiti posebno pozornost.

Vsaka organizacija združenega dela je dolžna v skladu s pravilnikom o popisu sredstev in njihovih virov opredeliti način popisa. V svojem samoupravnem splošnem aktu določi tudi popisne komisije, ki bodo popisale sredstva in njihove vire. Popisne komisije imenuje organ upravljanja organizacije združenega dela. Delavcem, ki so imenovani v popisne komisije se vsaj en mesec pred pričetkom popisa izdajo odločbe o imenovanju v popisno komisijo.

Glede na zahtevnost naloge, ki jo morajo opraviti popisne komisije je potrebno imenovanju članov popisnih komisij posvetiti posebno pozornost. Za člane popisnih komisij je potrebno imenovati le delavce, ki so dovolj strokovno usposobljeni in bodo nedvomno lahko kos zaupani zahtevni nalogi.

Meta Krnc

V prehodu pri mehanični delavnici so včasih delavci iz čistilnice odlagali odpadno železo od bal. Že dalj časa imamo za to pripravljene kontejnerje pri izhodu iz prizidka k čistilnici bombaža, vendar se nekateri tega niso še navadili. Stara »deponija« je sedaj dokončno očiščena. Tako naj ostane tudi vnaprej — odpadno železo naj se odlaga v za to pripravljene kontejnerje.

Upokojila se je...

V oktobru se je predčasno upokojila **Hedvika Rink**.

Kot snemalka v oddelku predilnice se je leta 1955 zaposlila v Predilnici. Štiri leta kasneje si je z internim izobraževanjem pridobila strokovno usposobljenost polkvalificirane delavke tekstilne stroke.

V letih 1963/1964 smo v delovni organizaciji pričeli z rekonstrukcijami in montažo novih strojev. Povečali smo tudi kapacitete na previjalnih strojih,

zato je bila tov. Rinkova v letu 1964 razporejena za previjalko v sukalnico.

Leta 1974 smo v delovni organizaciji pričeli s proizvodnjo efektnih sukancev. Ustanovljen je bil manjši oddelek efekt sukalnice. Med razporejenimi delavkami je bila tudi tov. Rinkova.

Delo v efekt sukalnici je opravljala vse do upokojitve.

Ob upokojitvi ji želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let.

V. B.

ODŠLI

v mesecu oktobru 1988

Prekinitev delovnega razmerja za določen čas:

7. 10. 1988 **Stanislava Končar**, Konjščica 16, pripravnik;

Upokojitev:

17. 10. 1988 **Hedvika Rink**, Litija, Cesta komandanta Stane-
ta 3, sukalnica efektnih sukancev rezerva;

V delovni organizaciji je bilo na dan 31. 10. 1988 zaposlenih
998 delavcev, od tega 649 žensk in 349 moških.

Od skupnega števila zaposlenih je 39 mladoletnih oseb.

J. Zupančič

Poškodbe v oktobru

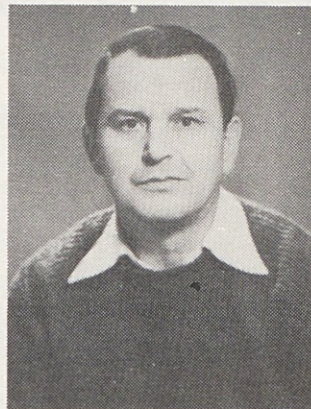
V oktobru sta bili dve poškodbi na delu. Bojan Tišler je hotel v sukalnici z »Olfa« nožem zrezati neregularen navitek preje. Navitek je naslonil na desno nogo in pričel rezati. Nož mu je spodletel tako, da se je urezal v stegno desne noge.

Med snemanjem navitkov s prstančnega predilnega stroja je Jožici Mlinarič izpadel zaboj iz snemalnega vozička, ji padel na levo nogo in jo poškodoval.

Andrej Krhlikar

Leonu v spomin

10. novembra smo se poslovili od sodelavca in prijatelja **Leona Jelnikarja**.

Kako je človeško življenje minljivo se zavemo šele takrat, ko se pretrga nit življenja enemu naših prijateljev, znancev ali sorodnikov. Resnično je človek le del žive narave, ki je minljiva, se rodi kot pomlad in leže k počitku jeseni. Morda je občutek tesnobe in nemoči človeka prav v tem času največji, saj se vsa narava okoli nas poslavlja.

Nemo smo obstali, ko smo zvedeli, da ga ni več, le s težavo smo doumeli kruto resnico.

Rodil se je pred 52. leti v delavski družini v Litiji. Končal je ključavničarsko poklicno šolo. Po končani šoli se je zaposlil leta 1958 v Predilnici. Sprva je opravljal manj zahtevne delovne naloge, kasneje s pridobitvijo delovnih izkušenj pa je bilo njegovo delovno področje zahtevnejše. Delo, za katerega je bil zadolžen je opravljal vestno in s polno me-

ro odgovornosti. Poznali smo ga kot vestnega delavca in dobrega tovariša. Vključil se je tudi v delovanje Industrijskega gasilskega društva Predilnice. Član tekmovalne desetine tega društva je bil v obdobju, ko je Industrijsko gasilsko društvo Predilnice Litija prejelo najvišje državno priznanje. Pripravljen je bil svoj prosti čas žrtvovati za potrebe in ugled svoje delovne organizacije.

Tvorno se je vključeval v izgradnjo naše samoupravne socialistične družbe. Bil je član družbeno političnih organizacij v Predilnici. Pri razvoju in izgradnji naše delovne organizacije je vikan nepozaben njegov delovni prispevek.

Del njegovega življenja pa je bila družina. Bil je dober oče in skrben mož. Zadnja leta sta bila vnuka poseben smisel njegovega življenja. Z leti, ko se človek umiri in mine življenjska zagnanost so že vnuki tisti, ki so deležni več prostega časa in ljubezni. Z njegovim odhodom je nastala nenadomestljiva praznina v družini. Pogrešala ga bo žena, hči in vnuka, s posebno bolečino pa se je poslovila od njega njegova mati.

Človek pa vseeno ni kot jesenski list. Ko odpade, ne ostane ničesar za njim. Za njim bo ostal spomin, ki bo živ in vseh, ki smo ga poznali, dokler bomo živeli mi in bo živela misel nanj.

Tvoji sodelavci

ZAHVALA

ob prerani
in boleči izgubi dragega moža

LEONA JELNIKARJA

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, izrekli ustno in pisno sožalje. Iskrena hvala sodelavcem za denarno pomoč, darovano cvetje, govorniku za besede slovesa in osnovni organizaciji sindikata Predilnice za venec.

žena Marija

INTERNI TELEFONSKI IMENIK

GASILCI	93
TELEFONSKA CENTRALA	11
VRATAR I	12
POSEBNA SOBA PRI VRATARJU	02

I. VODSTVO DELOVNE ORGANIZACIJE (DO)

Direktor DO: Jože Mirtič	19
Pomočnik direktorja DO: Franc Lesjak	95
Svetovalac za razvoj učinkovitih in drugih vrst prej: Alojz Pavliha	23
Tajništvo vodstva DO: Mira Jeriha	20

II. PROIZVODNI SEKTOR (PS)

Direktor PS: Andrej Štritof	74
Tajništvo PS: Helena Mohar, Cirila Lesjak	94

1. PRIPRAVA DELA

Vodja: Marta Grošelj-Sašek	63
Pomočnik vodje: Vojko Bizjak	43
Analitik proizvodnje: Stane Črne	69
Analitik delovnih procesov: Ivan Markelc	33
— LABORATORIJ	
Vodja: Ivica Dernovšek	33
Laboratorij PP	56

2. OPERATIVNA PROIZVODNJA

— PREDPREDILNICA (PP)	
Obratovodja PP: Borut Komotar	79
Mojstri v PP: Mirko Lovše, Jože Poznajšek, Marjan Juvan, Egon Vovk	46
Čistilnica in mikalnica: Janez Kimovec, Anton Dragar, Roman Zaman, Jože Rink	57
Mešalnica: Marjan Jug	55
Čistilnica odpadkov: Jože Zupančič	44, 46

— PRSTANČNA PREDILNICA (P)

Obratovodja: Franc Grom	79
Vodje izmen P: Drago Koyič, Branko Poljšak, Janez Remec, Zlato Žlabravec, Janez Skubic, Lado Čarman	49
Rezerva predilnice: Adolf Pajtler	50
Poenterke: Blanka Bizjak, Barbara Nejedly	49
	56

— SUKALNICA (S)

Obratovodja: Leon Skerbina	58
Vodje izmen v S: Karel Komotar, Franc Boldin, Danilo Urbanija, Jože Prijatelj	75, 91
Vlagaonica, previjalnica	75
Administrator v S: Jože Jelnikar	40
Poenterke: Zofija Rupnik, Marija Jamnik, Terezija Donik	97

— EFEKT SUKALNICA (Sef)

Obratovodja: Anton Požek	48
Mojstri Sef: Igor Pirš, Boris Zupančič, Vinko Fornazarič, Anton Štut	81
Zbiralnica cev	81

3. VZDRŽEVANJE

— OBRTNO VZDRŽEVANJE

Vodja: Mirko Dobravec	38
Vzdrževanje čistilnice in mikalnice: Ignac Senica, Matjaž Mirtič	44
Vzdrževanje PP: Milan Škoberne	77
Vzdrževanje predilnice sintetike: Lado Mešič	49
Vzdrževanje predilnice bombaža: Janez Tišler	49
Vzdrževanje sukalnice: Marko Škulj	71
Valjčkarna: Danilo Cvetežar	51

— SPLOŠNO VZDRŽEVANJE

Vodja: Marjan Sonc	36
Tehnolog: Franc Drnovšek	54
Mehanična in mizarska delavnica: Janez Konjar	39
Vzdrževanje viličarjev	13
Vzdrževanje klima naprav: Janez Bric	54
Vzdrževalci klima naprav	72
Kotlarna	45

— ELEKTRO VZDRŽEVANJE

Vodja: Alojz Koprivnikar	14
Električarji	14
Koordinator pri vzdrževanju elektro naprav: Alojz Trdin	38, 35
Vzdrževalec elektro naprav: Franc Potisek	34
Vzdrževanje elektromotorjev: Cveto Kos	47

III. KADROVSKO SPLOŠNI SEKTOR (KSS)

Direktor KSS: Anton Primožič	25
Nagrajevanje: Ani Povše	15

1. KADROVSKI ODDELEK

Kadrovanje, informiranje: Vera Bric	17, 76
Izobraževanje, samoupravljanje: Vlasta Grom	10, 76
Družbeni standard: Helena Hiršel	52
Disciplinske zadeve: Fani Vrhovec	70
Administracija: Magda Verbajs, Joža Zupančič	60

2. SPLOŠNI ODDELEK

Voznik osebnega avtomobila: Zvone Končina	98
Kurir: Zvonka Juvan	98
Razmnoževanje in ekspedit: Ana Namestnik	98
Arhivar, hišnik: Lado Ževnik	78

3. ODDELEK ZA VARNOST

Vodja: Andrej Krhlikar	16
SLO in DS: Franc Mali	90
Skladišče CZ	84

4. OBRAT DRUŽBENE PREHRANE

Upravnik obrata: Venko Pajer	59
Administrator: Marjana Remec	87
Posebna soba	73
Kuhinja	62

IV. KOMERCIALNI SEKTOR (KS)

Direktor KS: Vida Vuković	24
Tajništvo KS (teleks, telefaks): Marjana Bartol	66

1. PRODAJNI ODDELEK

Komercialist prodaje: Tomaž Gradišek	65
Prodajni referent za domači trg: Eli Škoberne	21
Prodajni referent za tuji trg: Štefka Jerant	42
Fakturist: Darja Lokar	22
Administrator v KS: Barbara Flisek	64

2. NABAVNI ODDELEK

Komercialist nabave: Mirko Dolinšek	88
Evidenca surovin in faktur: Marija Penčur	92
Nabavni referent: Stane Ajdonik	92, 41
Skladišče tehničnega materiala: Mato Savšek, Ani Medved	41

3. SKLADIŠČE IN TRANSPORT

Vodja: Martin Jerina	67
Skladišče gotovih izdelkov in surovin: Jože Merčon, Stane Ožorn	68
Marjan Šušteršič	99, 41

V. FINANČNO RAČUNOVODSKI SEKTOR (FS)

Direktor FS: Andrej Kralj	31
---------------------------	----

1. ODDELEK FINANČNE OPERATIVE

Devizno poslovanje: Meta Krnc	29
Usmerjanje denarnih sredstev: Mira Pavlica, Vida Baš	29
Saldakonti: Ana Rozman, Joža Ceglar	28

2. KNJIGOVODSKI ODDELEK

Vodja: Ani Prosenč	82
Knjigovodje: Zlata Pavlica	82
Sonja Remec, Zvonka Razpotnik, Nada Premk	86
Osnovna sredstva: Venko Pajer	30
Knjigovodstvo osebnih dohodkov: Mija Šistek	32
Marija Strašek, Marija Grigillo, Darja Bratun, Dušan Bučar	18, 32
Obratovno knjigovodstvo: Sonja Šter, Rosana Dobravec, Majda Škarja	53

3. ODDELEK ZA PLAN ANALIZE IN KALKULACIJE

Analitik v FS: Nada Jarm	89
Kalkulant: Martina Požek	27
Statistik: Marija Vodenik	27

4. ODDELEK ZA AOP

Vodja poslovno informacijskega sistema: Vera Žlabravec	83, 85
Programer: Tatjana Lenart	83, 85
Operater: Marija Tišler	85, 18
Jelka Kraševc	85, 28
Pripravljalca dokumentacije za AOP: Mija Baš	30
HRANILNA SLUŽBA DO: Regina Hauptman	61, 30

Termalno zdravljenje za naše delavce

Več delavcev je že spraševalo, kakšne so možnosti za koriščenje termalnega zdravljenja v breme delovne organizacije, zato je prav, da napišemo nekaj o kriterijih za pošiljanje delavcev v zdravilišča.

V letu 1983 smo v naši delovni organizaciji sprejeli pravilnik o termalnem zdravljenju delavcev Predilnice Litija, v katerem smo opredelili pogoje za upravičenost do tega zdravljenja.

V okviru sredstev skupne porabe vsako leto planiramo določena sredstva v ta namen (za leto 1988 2.000.000 din). Število upravičencev se odobri letno, glede na razpoložljiva sredstva. Predvidevamo, da bo v letošnjem letu koristilo termalno zdravljenje 5 ali 6 delavcev, saj so stroški oskrbe v zdraviliščih precej visoki.

Po določilih pravilnika ima pravico do odobritve termalnega zdravljenja vsak delavec, katerega zdravstveno stanje narekuje nujnost takega zdravljenja in mu to ni omogočeno iz sredstev zdravstvene skupnosti. O upravičenosti odobritve zdravljenja odloča komisija za termalno zdravljenje na osnovi mnenja obratnega zdravnika. Predlog lahko komisiji posreduje delavec sam, sindikalna organizacija ali obratni zdravnik. Po obravnavi predloga komisija za termalno zdravljenje izda sklep o upravičenosti do takšnega zdravljenja, kraju, času in pogojih plačila zdravljenja. Turistično takso v zdraviliščih plačajo delavci vedno sami.

Vsak upravičenec lahko koristi termalno zdravljenje enkrat v petih letih, zaradi izjemnih zdravstvenih razlogov pa največ dvakrat v tem času. Čas trajanja je praviloma 14 dni. Kraj zdravljenja se določi v odvisnosti od indikacije bolezni. Delavci koristijo v času trajanja termalnega zdravljenja redni letni dopust oz. glede na zdravstveno stanje bolniški stalež.

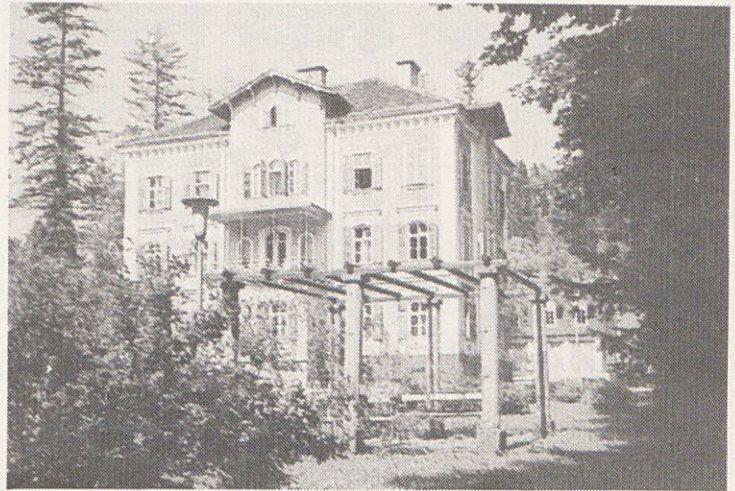
Celotne stroške zdravljenja krije delovna organizacija delavcem, ki so v delovni organizaciji zaposleni več kot 10 let in so takega zdravljenja potrebni in tistim delavcem, katerih dohodek na družinskega

člana ne presega 50% povprečnega osebnega dohodka doseženega na zaposlenega v gospodarstvu SRS, ki je bil dosežen v preteklem periodičnem oziroma zaključnem računu.

Glede plačila zdravstvenih storitev v zdraviliščih sodelujemo tudi z Občinsko zdravstveno skupnostjo Litija, ki krije stroške zdravstvene terapije, hotelske storitve pa krije Predilnica Litija.

Z ozirom na vrsto bolezni koristijo delavci predvsem zdravilišča v Dobrni, Laškem in Čatežu.

Ani Povše

Zdraviliški dom v Dobrni

Po Levstikovi poti v Čatež

Center interesnih dejavnosti mladih Litija je v soboto, 12. 11. 1988 organiziral v sodelovanju z mladimi iz Trebnjega 2. tradicionalni pohod po kulturno-zgodovinski Levstikovi poti.

Lepo vreme, Martinova sobota, ki si jo večina uredi že iz navede drugače kot običajen konec tedna in pa vinorodni Dolenjski griči so privabili na pohod nad 3.000 Slovencev. Drugače bi pohodnike že težko skupno poimenovali, saj so bili resnično iz vseh koncev Slovenije, od Kopra, Jesenic, do Maribora, Cerknice in Novega mesta. Organizatorji so imeli nemalo dela na startu, da so vso to množico opremili s potrebnimi podatki in jo usmerili na pot. Ta je vodila v Smartno in se potem preko Jelše povzpela na Libergo. Pohodniki so z zanimanjem opazovali staro kmečko arhitekturo, na Jelši pa tudi dosežke vaščanov, zlasti novo cesto na Li-

bergo. Prijaznost in gostoljubnost domačinov pa so spoznali na kontrolni točki v Gasilskem domu. Mladi gasilci so pohodnikom postregli s potico, domačim kruhom, čajem in toplo malico. Prve je kmalu pošlo, saj so jo prese- nečeni gostje radi poizkusili.

Pot se je nato zopet rahlo vzpenjala do Grmade — najvišje točke na poti. Vrh hriba je bil pobeljen z ivjem, ki so se mu zgodnji pohodniki čudili. Po Grmadi se je pot začela spuščati mimo številnih počitniških hiš in kmečkih gospodarstev v Moravče. Nekateri so si tu ogledali domačijo Zidarjeve Tone, kamor je včasih Levstik rad zahajal.

Vendar hiša sedaj ni urejena, zato je organizatorji niso posebej označili. Vsi pohodniki so se zopet ustavili na kontrolni točki. Ta je bila podobno urejena in zložena kot na Libergu. Domačinom pa se je pridružil še harmonikar in nekateri

pohodniki so svojo pot zaključili kar v Moravčah.

Večina pa je pot nadaljevala po Moravški dolini, mimo vasi Okrog na Čatež. Tu so krajani pripravili pravo slavlje. Pred TOZD Elma Čatež, kjer je bil prireditveni prostor so odprli sod domačega vina in ga gostom ponujali v pokušino. Kuharice so imele polne roke dela.

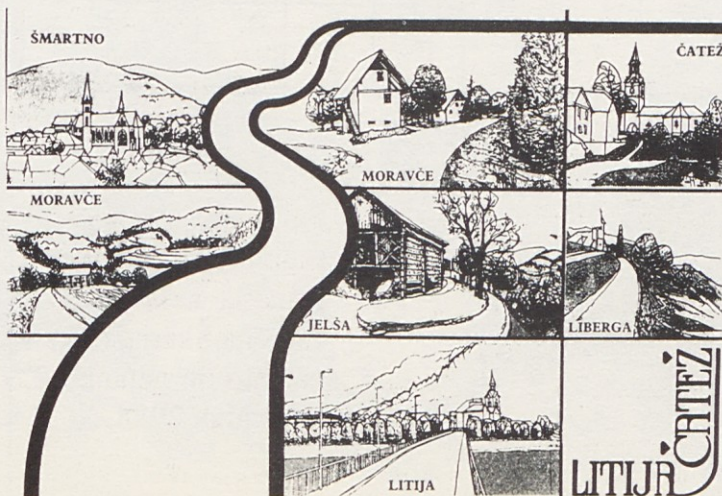
Mladi delavci Presada iz Gabrovke pa so pripravili degustacijo njihovih izdelkov. Na stojnicah so domačini ponujali spominke Levstikove poti, razglednice in brošure o poti. V kulturnem programu so sodelovali literati iz Trebnjega, Grosuplja in Litije.

Vrhunec prireditve, sodeč tudi po reakcijah prisotnih, je bil govor tov. Kmecla. »Z mirno krvjo in tenko vestjo po zdravem razumu« — kot je rekel že Levstik, je komentiral aktualne razmere v Sloveniji in Jugoslaviji s poudarkom na slovenstvu, jeziku, procesu v Ljubljani in odnosih z JLA.

Po govoru se je večina pohodnikov razšla in počakala na prevoz v Litijo ali Veliko Loko na Dolenjskem, nekateri pa so kar na Čatežu nadaljevali z martinovanjem.

Pretekla sobota nam je torej postregla s prireditvijo, ki je lahko v ponos vsem Litijanom, še posebej pa organizatorjem, ki za naslednje leto že obljublajo nekatero nove akcije ob poti.

Alenka Urbanc

- Kam pa kam, te lepe nogice?
- V kino, ...

SESTAVIL JOŽE VIZLAR	MESTO V GORSKEM KOTARJU	POSEBNA VRSTA SABRE	LIJAK ZA VLI- VANJE	MLADA KRAVI- CA	KLICA, POGA- NJEK
MALIVO- VALEC, KISIK					
SAMICA ORLA KARTA PRI TAROKU					
VELETOK V SI- BIRIJI			TOVARNA AUTOMOB. MARIBOR	MATEM. ZNAK ZA ENAKOST	ZGOD- NJE VINO
SAMO- STANSKI BRAT					
POLOŽAJ V JOGI					
PISEC ANALOV					

4. ČRKA ABE- CEDE	MALO- PRIDNEZ, FALOT	DVOREC V VER- SAILESU	SVINČ- NICA, GREZILO	AME. FIL- REŽISER TUJE Ž. IME					
POSEBNA OBLIKA ŠIVANJA							CARGO IVAN PREBIVAL- EC IRANA		
ŠTOR, NEROD- NEŽ					IME AM. FILMSK. IGRALCA ONEALA				
VRHNJA PLAST KOŽE					VEDA O ATOMIH, ATOMIS- TIKA	UNIČEVAL ŽELEZA ERZISNIK			
STARO- STNA PRED- PONA			TROPSKA OVIJAL- KA					ŽENSKO IME	PTICA PEVKA
JAPON- SKI DROBIZ			SLABIČ ROČNO ORODJE (MNOŽ.)						
MALIK, OBOŽE- VANEC				SPANSKO MESTO GRŠKI OTOK					
ZBIRA LEC ODPAD- KOV					MESTO V EKVA- DORJU VALTEVO				
PRIPO- VEDNA PESNI- TEV		OKRAS- NE PTICE				STARA MAMA, BABICA	NEUMEN BREZ PAMETI	JUŽNO AMERIŠK. KUKAVICA	PRITOK VISLE
AUTO OZNAKA KLANJA		VELETOK V J. AMER. LOTJE MEZNAR.							
IME AR- HITEKTA SAARI- NENA					STARA IZUB- LJANA				
NADAL- JEVANJE GESLA					IME PESNIKA DRŽIČA				

Rešeno križanko iz te številke Litijskega predilca oddajte najkasneje do ponedeljka, 12. decembra 1988 v skrinjico časopisa ali pošljete na uredništvo.

Nagrajene bodo tri izžrebane in pravilno rešene križanke.

Nagrade: 2500, 2000 in 1500 din.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE 10/1988

Vodoravno: ATLAS, NRAVI, TATAR, RMAN, AO, SK, CNT, R, ITAKA, T, STANIČ, REVIJA, NAŠA, IMOLA, IA, KI, INES, ČEP, R, KRINOLINA, AIN, ČA, ILIR, TRABAKULIST, ZAPOREDOMA.

Na uredništvo smo prejeli 39 rešenih križank iz 10. številke Litijskega predilca. Izžrebali smo tri pravilno rešene križanke.

Nagrade prejmejo: 1. Dani Kaplan, Litija, Prvomajska 2 2500 din. 2. Magda Verbaj, Litija, Trg na Stavbah 10 2000 din. 3. Boris Okorn, Litija, Cesta komandanta 9 1000 din.

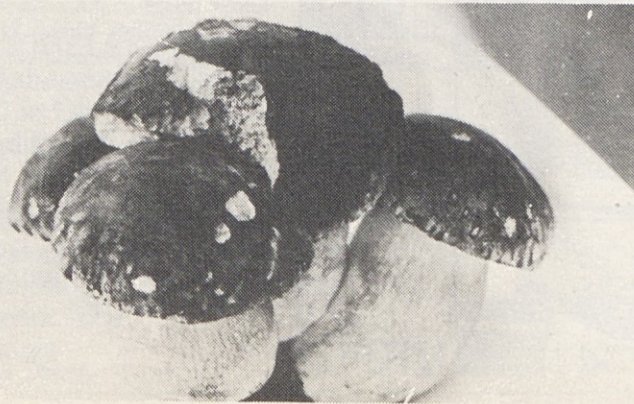
Ugankarski slovar:

ALTMAN — ameriški filmski režiser
 EPITEL — vrhnja plast kože
 ASTENIK — slabič, slabotnež
 MACAS — mesto v Ekvadorju
 AALTO — arhitekt Saarinen
 ASANA — položaj v jogi

**LITIJSKI
PREDILEC**

Izhaja enkrat mesečno. Izdajajo ga delavci Predilnice Litija. Člani uredništva: Vera Bric (glavna in odgovorna urednica), dipl. ing. Andrej Štritof, dipl. ing. Mirko Dolinšek, Nada Jarm, Marjan Sonc in Vlasta Grom.

Fotografije: Marjan Šušteršič. Oblikovalec in tehnični urednik: Drago Pečenik. Številka telefona uredništva: (061)881-411 int. (17). List dobijo člani delovne organizacije, študenti in upokojeanci brezplačno na dom. Priprava za tisk: DIC — Tozd Grafika Novo mesto. Tisk: Aleksander Jovanovič, Litija. Naklada 1650 izvodov.

Prava gobja trofeja — skupino pravih jurčkov je našla naša delavka Alojzija Škarja. Slikali pa smo jih natanko 2. novembra 1988.